

Erich Kästner

DVOJČICI



PRVO POGlavJE

Bilje ob Biljskem jezeru — Počitniški domovi kot čebelnjaki — Avtobus z dvajsetimi »novimi« — Kodri in kite — Ali lahko deklica odgrizne drugi nos? — Angleški kralj in njegov astrološki dvojček — O tem, kako težko dobite gube od smeha

Poznate Bilje? Gorsko vasico Bilje? Bilje ob Biljskem jezeru? Ne? Ne poznate? Čudno. Kogarkoli vprašaš, jih ne pozna. Gotovo spadajo Bilje med tiste kraje, ki jih poznajo samo tisti, ki jih zanje nikoli ne vprašaš. Tako je to.

In če torej ne poznate Bilj, zagotovo ne morete poznati Otroškega doma v Biljah ob Biljskem jezeru, znanega počitniškega doma za deklice. Škoda. A nič ne de. Otroški domovi so si podobni kot jajce jajcu; kdor pozna enega, pozna vse. Gre mimo njih in si lahko misli, da so to velikanski čebelnjaki. Odmevajo od smeha, kričanja, šepetanja in vzdikov. Takšni otroški domovi so pravi panji otroške sreče in veselja. Kolikorjih žeje, nikoli jih ni zadosti.

Včasih pa, takole proti večeru, sede na posteljo v spalnici sivi palček — domotožje. Potegne iz žepa računico in siv svinčnik in ves resen sešteva otroške solze; prelite in tiste, ki bodo šele pritekale.

In zjutraj? Še opazil nisi, kdaj je izginil! Skodelice za mleko ropotajo, usteca pa klepetajo kot za stavo. Nato deklice v gručah tečejo proti mrzlemu, zelenemu jezeru, kjer se bodo kopale, škropile, vriskale, kikirikale, plavale ali pa se vsaj delale, kot bi plavale.

Tako je v Biljah ob Biljskem jezeru, kjer se začenja zgodba, ki bi vam jo rad povedal. Precej zamotana zgodba. Včasih boste morali precej paziti, da jo boste pravilno in popolnoma razumeli. Na začetku je vse preprosto. Zapletlo se bo šele v zadnjih poglavjih. Zelo napeto bo! Zdaj se pa še vse deklice kopajo v jezeru. Najbolj objestna pa je, kot vedno, devetletna deklica, s kodrolaso glavico, polno domislic. Ime ji je Luiza. Luiza Palfi. Z Dunaja.

Tedaj udari od hiše sem čez gong. Potem še enkrat in nato še tretjič. Deklice in vzgojiteljice se povzpnejo na breg.

»Gong velja za vse,« kliče gospodična Ulrika. »Tudi za Luizo!«

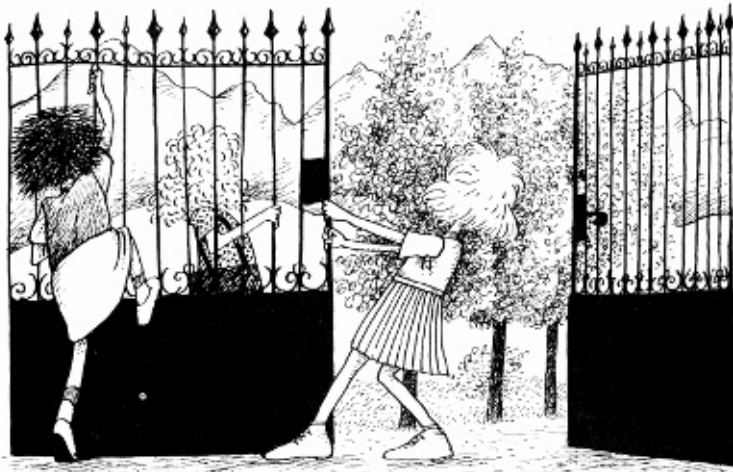
»Že grem,« vpije Luiza. »Star človek ni brzovlak.« Potem pa res pride. Gospodična Ulrika žene svoj polnoštevilni in razposajeni trop v stajo, ne, ne, — v hišo. Točno ob dvanajstih je kosilo. Potem pa hudo radovedno pričakujejo popoldan. Zakaj?

Popoldne bo prišlo dvajset »novih«. Dvajset novih deklic iz južne Nemčije. Bo med njimi kaka gizdalinka? Kaka klepetulja? Mogoče bodo prastare dame

trinajstih ali celo štirinajstih let? Bodo prinesle zanimive igrače? Upajmo, da bo med igračami tudi velika gumijasta žoga. Trudina je preluknjana, Brigita pa svoje ne da. V omaro jo je zaklenila. Močno zaklenila, da se ji kaj ne zgodi. Tudi takšne stvari se dogajajo.

In tako stojijo popoldne Luiza, Truda in Brigita ob velikih železnih vratih in napeto pričakujejo avtobus, ki bo z bližnje postaje pripeljal »nove«. Če je vlak prispel točno, bi že morale...

Halo, trobi! »Prihajajo!« Avtobus se privali po cesti, pazljivo zavije skozi vrata in se ustavi. Izstopi šofer in vljudno pomaga deklicam iz avtobusa. Pomaga jim nositi tudi torbe, punčke, košare, trobente, žametaste psičke, trotinete, majhne dežnike, termovke, dežne plašče, skrbno zvite odeje; in še slikanice, herbarije in mreže za metulje — vso to živo pisano prtljago.



Nazadnje se skupaj s svojo prtljago pokaže na avtobusnih vratih še dvajseta deklica. Resna deklica. Tudi njej hoče šofer pomagati. Toda deklica odkima z glavo, tako da ji zavihrata kiti. »Hvala, ni potreba,« reče vljudno, potem pa mirno in odločno stopi na stopničko in izstopi. Plaho pogleda okoli sebe. Naenkrat razširi oči. Osuplo gleda Luizo. Sedaj pa tudi ta razširi oči in prestrašeno gleda »novo«.

Drugi otroci in gospodična Ulrika začudeno gledajo eno — pa drugo. Šofer pomakne kapo na tilnik, se popraska po glavi in kar ne more zapreti ust. Zakaj?

Luiza in »nova« sta si tako podobni, da bi ju lahko kar zamešali. Zares, ena ima dolge kodre, druga pa trdo spletene kite, ampak to je tudi edina razlika.

Luiza se obrne in steče proti vrtu, kot bi jo preganjali levi in tigri.

»Luiza!« zavpije gospodična Ulrika. »Luiza!« Nato pa skomigne z rameni in odpelje dvajset »novih« v hišo. Zadnja gre omahujoče in hudo presenečena deklica s kitami.

Gospa Mutezius, upravnica Otroškega doma, sedi v pisarni in se s staro kuharico, odločno žensko, posvetuje o jedilniku za naslednje dni.

Nekdo potrka. Vstopi gospodična Ulrika in poroča, da so »nove« prispele zdrave, vesele in — vse.

»Me veseli. Hvala lepa!«

»Še nekaj ...«

»Prosim.« Močno zaposlena upravnica doma na hitro dvigne pogled.

»Zaradi Luize Palfi,« prične gospodična Ulrika, ne čisto brez zadrege. »Čaka pred vrati.«

»Naj frkljica vstopi.« Gospe Mutezius gre na smeh. »Kaj je pa spet zagodla?«

»Tokrat ničesar,« odgovori vzgojiteljica. »Samo...« Počasi odpre vrata in zavpije: »Vstopita, vedve! Ne bojta se!«

V sobo vstopita dve deklici.

»Na tem svetu je pa tudi vse mogoče!« zamomlja kuharica.

Tačas ko gospa Mutezius začudeno ogleduje deklici, reče gospodična Ulrika: »Novi je ime Lota Kerner in prihaja iz Münchna.«

»Sta vedve kaj v sorodu?«

Deklici skoraj neopazno, pa vendar prepričano odkimata z glavama.

»Do danes se sploh še nista videli!« pripomni gospodična Ulrika. »Čudno, kajne?«

»Kaj je tu čudnega?« vpraša kuharica. »Kako bi se mogli videti, ko pa je ena iz Münchna, druga pa z Dunaja?«

Gospa Mutezius reče ljubeznivo: »Dve deklici, ki sta si tako podobni, bosta postali dobri prijateljici. Ne bodita si tako tuji! Nu, podajta si roke!«

»Ne!« zavpije Luiza in skrije prekrižani roki za hrbet. Gospa Mutezius skomigne z rameni, malo pomisli in naposled reče:

»Lahko gresta!«



Luiza steče k vratom, jih naglo odpre in zdivja ven. Lota naredi poklonček in hoče počasi iz sobe.

»Lotica! Malo počakaj,« reče upravnica in odpre debelo knjigo. »Lahko te takoj vpišem. Kraj in datum rojstva? Kako se pišejo starši?«

»Imam samo mamo,« zašepeta Lotica.

Gospa Mutezius pomoči pero v črnilnik. »Torej, kdaj si rojena?«

Lotica gre po hodniku, nato po stopnicah in vstopi v sobo z omarami. Kovčka še ni izpraznila. Prične obešati in zlagati obleke, srajčke, predpasnike in nogavice v zanjo določeno omaro. Skozi okno sliši iz daljave otroški smeh.

Lotica ima v rokah sliko mlade žene. Nežno ogleduje sliko in jo potem skrbno skrije pod predpasnike. Ko zapira omaro, ji obstane pogled na ogledalu,

ki je pritrjeno na notranji strani vrat. Ogleduje se resno in izprašujoče, kot bi se prvič videla, potem pa nenadoma skrije kiti za glavo in si uredi lase tako, da je njen čop podoben Luizinemu ...

Nekje so se s treskom zaprla vrata. Hitro, kot bi jo zalotili, spusti Lotica roke.

Luiza čepi s svojimi prijateljicami na zidu, ki obkroža vrt. Na čelu se ji je naredila globoka guba.

»Jaz tega ne bi dopustila,« pravi Truda, njena sošolka z Dunaja. »Da ti pride tako predrzno s tvojim obrazom sem!«

»In kaj naj naredim?« vpraša jezno Luiza.

»Spraskaj ji obraz!« predlaga Monika.

»Najbolje bi bilo, da ji odgrizneš nos,« svetuje Kristina. »Potem boš naenkrat rešena jeze!« Pri tem čisto mirno binglja z nogami.

»No, takole nekomu pokvariš počitnice,« godrnja Luiza, čisto zares ogorčena.

»Saj ni ona kriva,« reče okroglolična Štefka. »Ko bi zdajle prišel kdo, ki bi bil podoben *meni*...«



Truda se zasmije: »Saj menda sama ne verjameš, da bi lahko bil kdo tako neumen, da bi bil *tebi* podoben?«

Štefka se kuja, druge se pa smejejo. Celo Luiza. Zopet gong.

»Krmljenje živali!« zavpije Kristina.

Deklice poskačejo z zida.

Gospa Mutezius reče v jedilnici gospodični Ulriki: »Naši mali dvojnici

bomo posadili skupaj. Mogoče bo temeljito zdravljenje kaj pomagalo!«

Deklice hrupno prihajajo v dvorano. Premikajo stole. Tiste, ki so dežurne, prinašajo na mize skodele, iz katerih se kadi. Druge nalivajo krožnike.

Gospodična Ulrika stopi za Luizo in Trudo. Potreplja Trudo po hrbtu in ji pravi: »Ti boš sedla k Hildi Šturm!« Truda se obrne in poskuša nekaj odgovoriti: »Ampak...«

»Brez ugovora! Kajne?«

Truda skomigne z rameni in se mulasto preseli na drug prostor.

Žlice ropotajo. Prostor poleg Luize je prazen. Zares čudno, koliko pogledov lahko pritegne en sam prazen prostor!

Potem se pa kot na povelje vsi pogledi uprejo v vrata. Vstopila je Lotica.

»Si le prišla?« pravi gospodična Ulrika. »Pridi, pokazala ti bom, kje boš sedela.« Mirno in resno odpelje deklico s kitami k mizi. Luiza pa ne dvigne pogleda, ampak jezno požira juho. Lotica ubogljivo sede zraven nje in prime žlico, čeprav jo v grlu nekaj davi. Druge deklice ne morejo odvrniti oči od čudnega para. Tele z dvema ali s tremi glavami ne bi moglo biti bolj zanimivo. Debela okroglolična Štefka kar zija od same vznemirjenosti.

Luiza se ne more več krotiti. In se tudi noče. Na vso moč brcne pod mizo Lotico v piščal na nogi.

Lotica se zdrzne od bolečine in močno stisne usta.

Pri mizi za odrasle se oglasi vzgojiteljica Gerda, kimajoč z glavo:

»To je pa res nerazumljivo. Dve popolnoma neznani si deklici, pa takšna podobnost!«

Gospodična Ulrika zamišljeno pripomni: »Mogoče sta pa astrološki dvojčici?«

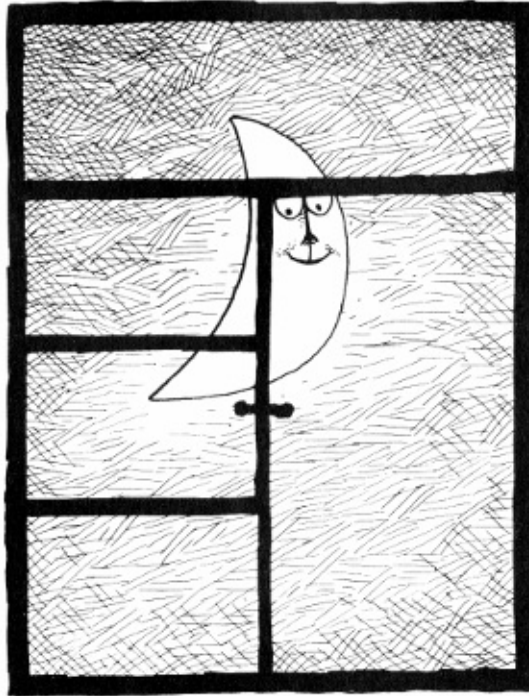
»Kaj pa je to,« vpraša gospodična Gerda. »Astrološki dvojčici?«

»Pravijo, da so ljudje, ki si sicer niso čisto nič v sorodu, pa so si vendar popolnoma podobni. To pa zato, ker so rojeni v istem delčku sekunde!«

»Ah!« zamrmra gospodična Gerda.

Gospa Mutezius prikima: »Nekoč sem čitala o nekem londonskem krojaču, ki je bil popolnoma podoben kralju Edvardu VII. Tako mu je bil podoben, da bi ju lahko zamenjali. Posebno zaradi tega, ker je tudi krojač nosil šiljasto bradico. Kralj ga je poklical v Buckinghamsko palačo in se z njim dolgo pogovarjal.«

»Pa sta se res rodila v istem delčku sekunde?«



»Res. Slučajno so to lahko čisto natančno ugotovili.«

»In kaj je bilo potem?« nestrpno sprašuje Gerda.

»Krojač si je na kraljevo posebno željo moral obriti brado!«

Medtem ko se druge smejejo, gospa Mutezius zamišljeno opazuje mizo, za katero sedita deklici. Potem pa reče: »Lota Kerner bo dobila posteljo poleg Luize Palfi! Navaditi se bosta morali ena na drugo.«

Ponoči. Vse deklice spijo. Razen dveh. Ti dve pa si obračata hrbta, delata se, kot bi trdno spali, a ležita z odprtimi očmi in srepro gledata predse.

Luiza jezno ogleduje rogljič, ki ga luna riše na njeno posteljo. Naenkrat napne ušesa. Zasliši tiho, zadržano jokanje.

Lotica si z roko zatiska usta. Kaj ji je že rekla mama, ko sta se poslavljali? »Tako me veseli, da boš nekaj tednov skupaj z mnogimi veselimi otroki! Ti, Lotica, si kar preresna za svoja leta! Da, preresna! Saj vem, da nisi sama kriva. Jaz sem kriva. In moje delo. Premalo sem doma, pa še takrat, kadar pridem, sem utrujena. Zato se ves ta čas nisi igrala kot drugi otroci. Pomivala si posodo, kuhala, nosila na mizo. Sedaj te pa, mala moja gospodinjica, lepo prosim, da se vrneš s tisoč gubami, ki jih boš dobila od smeha!« In zdaj leži Lotica tukaj, na tujem, poleg hudobne deklice, ki jo sovraži samo zato, ker ji je podobna.

Vzdihne. Pa naj potem dobi gube od smeha! Lotica zaihti. Kar naenkrat pa jo majhna tuja roka nerodno poboža po laseh.

Lotica je vsa trda od strahu. Od strahu? Luizina roka jo plaho boža naprej.

Luna gleda skozi okno spalnice in strmi: Dve deklici ležita druga ob drugi, a se ne upata pogledati! Tista, ki je ravnokar še jokala, zdaj čisto počasi tipa za božajočo roko druge deklice.

»No, lepo!« pomisli stara srebrna luna. »Zdaj pa res lahko mirno zaidem.« In to tudi naredi.

DRUGO POGLAVJE

O razliki med premirjem in mirom — Umivalnica je lahko tudi frizerski salon — Dve Lotici — Truda dobi zaušnico — Fotograf Eipeldauer in krčmarica — Moja mama, najina mama — Celo gospodična Ulrika je nekaj zaslutila...

Je bilo premirje med dvema deklicama kaj vredno in koliko časa je trajalo? Čeprav je bilo sklenjeno brez pogajanj in besed? Rad bi to verjel! Ampak od premirja do miru je dolga pot. Tudi pri otrocih. Mogoče pa ne?

Ko sta se drugo jutro zbudili, se nista upali niti pogledati. Tudi potem ne, ko sta v dolgih spalnih srajcah hiteli v umivalnico in ko sta se druga ob drugi oblačili. Niti potem, ko sta skupaj zajtrkovali mleko, tudi potem ne, ko sta druga poleg druge hiteli vzdolž jezera in z vzgojiteljicami plesali kolo in pletli venčke iz cvetja. Samo enkrat sta se srečala njuna pogleda, pa še takrat sta ju že v istem trenutku preplašeno izmaknili.

Zdaj sedi gospodična Ulrika na trati in bere čudovit roman, v katerem na vsaki strani piše o ljubezni. Včasih spusti knjigo iz rok in zasanjano misli na gospoda Rademacherja, diplomiranega inženirja, podnajemnika svoje tete. Rudolf mu je ime. Ah, Rudolf!

Luiza se medtem s svojimi prijateljicami igra ljudski ples. Pa ni čisto zbrana pri igri. Venomer se ozira, ko da nekoga išče in ga ne more najti.

»Ti, kdaj boš pa novi odgriznila nos?« jo vpraša Truda.

»Ne bodi tako neumna!« odgovori Luiza.

Kristina jo presenečeno pogleda: »Glej no! Jaz sem pa mislila, da si jezna nanjo?«

»Saj ne morem vsakemu, ki sem nanj jezna, odgrizniti nosu,« hladno odgovori Luiza. In pristavi: »Poleg tega pa sploh nisem jezna nanjo.«

»Včeraj si pa bila!« vztraja Štefka.

»In še kako!« jo dopolni Monika. »Pri večerji si jo tako brnila v nogo, da bi bila kmalu zatulila.«

»Tako je!« potrdi Truda očitno zadovoljna.

Luiza se naježi. »Če ne boste pri priči nehale,« zavpije, »bom obrcala tudi vas!« In odvihra.

»Sama ne ve, kaj bi rada,« pripomni Kristina in skomigne z rameni.

Lotica sedi sama na trati s cvetličnim venčkom v laseh in spleta še drugega. Tedaj ji pade čez predpasnik senca. Pogleda navzgor. Pred njo stoji Luiza, ki se v zadregi in neodločno prestopa z noge na nogo.

Lotica tvega droben nasmeh. Težko, da ga je mogoče opaziti. Pravzaprav samo z drobnogledom.

Luiza ji olajšano vrne nasmeh.

Lotica dvigne venček, ki ga je pravkar spletla, in boječe vpraša:

»Hočeš?«

Luiza poklekne in reče: »Da, ampak samo, če mi ga ti sama posadiš na glavo.«

Lotica ji posadi venček med kodrčke, pokima in pravi: »Lepo!«

In tako zdaj sedita obe tolikanj podobni si deklici druga ob drugi na travi. Čisto sami sta, molčita in se druga drugi previdno smehljata.

Potem Luiza težko vzdihne in vpraša. »Si še jezna name?«



Lotica odkima.

Luiza pogleda v tla in hitro reče: »Veš, bilo je tako nenadoma. Avtobus! Potem ti! Prestrašila sem se.«

Lotica prikima: »Prestrašila si se...«

Luiza se nagne: »Pravzaprav je strašno zabavno, kajne?«

Lotica začudeno pogleda v njene nagajive svetle oči: »Zabavno?« Potem jo tiho vpraša: »Imaš kakšnega brata, ali sestro?«

»Nimam.«

»Tudi jaz ne,« reče Lotica.

Vtihatapili sta se v kopalnico in se ustavili pred velikim ogledalom. Lotica z veliko vnemo češe in krtači Luizi kodre.

Luiza vpije: »Av!« in »Oh!«

»Boš lepo pri miru!« jo krega Lotica in se dela strogo. »Kadar ti mama

spleta kite, ne smeš vpiti!«

»Saj jaz nimam mame,« zamrmra Luiza. »Zato avkam in sem taka kričavka, kot pravi moj očka.«

»Te nikoli ne našeška po ta zadnji?« važno poizveduje Lotica in ji prične spletati kite.

»Kje pa! Me ima preveč rad!«

»To vendar ni s tem v nobeni zvezi!« pripomni Lotica zelo modro.

»Poleg tega ima polno glavo drugih stvari.«

»Saj zadostuje, da ima eno samo roko prosto!« Obe se nasmejita.

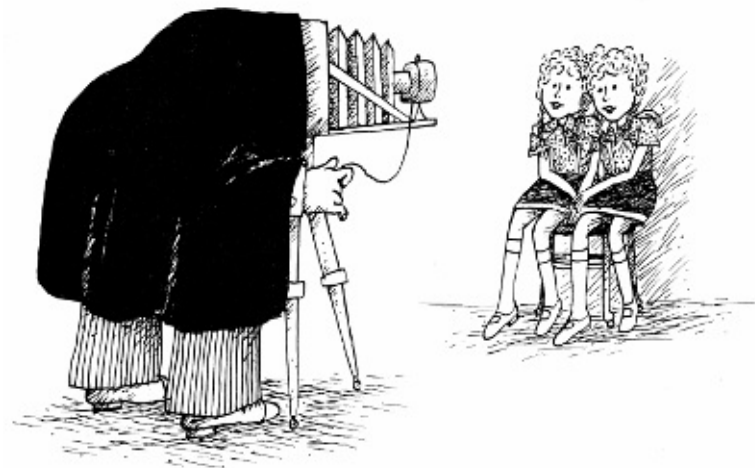
Luizine kite so spletene in deklici zamaknjeno gledata v ogledalo. Lička jima sijo kot božična dreveščka. Dve čisto enaki deklici gledata v ogledalo; dve čisto enaki — iz ogledala!

»Kot dve sestri!« navdušeno zašepeta Lotica.

Gong pokliče h kosilu.

»Joj, to bo veselo!« vzklikne Luiza. »Pojdi!« Stečeta iz umivalnice in se držita za roke.

Druge deklice so zdaj že posedle. Samo Lotičin in Luizin prostor je še prazen.



Vrata se odpro in vstopi — Lotica. Brez omahovanja sede na Luizin stol.

»Hej!« jo opomni Monika. »To je Luizin prostor! Spomni se na brce!«

Deklica samo skomigne z rameni in prične jesti.

Vrata se zopet odpro in — gromska strela — ista Lotica zopet vstopi! Ne da bi trznila z obrazom, gre k še edinemu praznemu stolu in sede.

Druge deklice pri mizi zazijajo in dvignejo nosove. Potem prično gledati tudi deklice od sosednjih miz. Vstanejo in obkrožijo obe Lotici.

Napetost popusti šele, ko planeta tedve v smeh. Niti minuta ne mine, ko odmeva mnogoglasen smeh že po vsej jedilnici.

Gospa Mutezius nagubanči čelo: »Kakšno vpitje pa je to?« Vstane in gre z gospodovalnim pogledom proti razigranim deklicam. Ko pa zagleda deklici s kitami, se njena jeza staja ko sneg na soncu. že dobre volje vpraša: »No, katera od vajuje Luiza Palfi in katera Lotica Kerner?«

»Tega pa ne izdava,« reče ena od Lotic, pomežikne in zopet se razlega smeh.

»Presneta reč!« vzklikne gospa Mutezius in se dela obupano. »Kaj bomo pa sedaj naredili?«

»Mogoče bo pa kdo le uganil?« reče veselo druga Lotica.

Štefka prične mahati z roko po zraku, kot nekdo, ki bi hotel kaj deklamirati. »Jaz nekaj vem!« vpije. »Truda hodi z Luizo v isti razred. Truda mora uganiti!«

Truda se prerine v središče dogajanja; preiskujoče si ogleduje zdaj eno, zdaj drugo Lotico in nemočno odkima. Potem ji pa spreleti po obrazu poreden nasmeh. Krepko potegne bližnjo Lotico za kito. V naslednjem trenutku že prileti zaušnica!

Truda drži roko na licu in navdušeno zavpije: »To je Luiza!« In s tem je splošno veselje doseglo vrhunec.

Luiza in Lotica sta dobili dovoljenje, da lahko gresta v vas. »Dvojno Lotico« je vsekakor treba ovekovečiti na sliki. Zato, da bosta poslali fotografiji domov. To se bodo čudili!

Fotograf Eipeldauer je po prvem presenečenju kar dobro opravil svoje delo. Napravil je šest različnih posnetkov. Čez deset dni bi naj bile izdelane.

Ko sta deklici odšli, je rekel ženi: »Veš, mogoče bom pa nekaj posnetkov poslal kakšnemu ilustriranemu časopisu ali reviji! Ti se včasih zanimajo za takšne stvari.«

Zunaj pred lokalom si Luiza razplete svoje »neumne« kite, ker se s to dobro staro pričesko ne počuti ravno najbolje. In ko spet potresa s kodri, se ji povrne tudi dobra volja. Lotico povabi na kozarec limonade. Ta se upira. Luiza pa reče odločno: »Moraš ubogati! Očka mi je včeraj zopet poslal denar. Pojdiva!«

Tako gresta do krčme v gozdu in sedeta na vrt. Pijeta limonado in se pogovarjata. Saj je treba toliko pripovedovati, spraševati in odgovarjati, kadar se dve deklici komaj spoprijateljita!



Kokoši kljuvajo, kokodakajo in se sprehajajo med mizami. Stari lovski pes ovohava gostji in nima nič proti njima.

»Je že dolgo, kar ti je umrl oče?« vpraša Luiza.

»Ne vem,« odgovori Lotica. »Mama nikoli ne govori o njem, jaz je pa nočem vprašati.«

Luiza pokima: »Jaz se svoje mame sploh več ne spominjam. Včasih je bila na očkovem klavirju njena velika slika. Nekoč je pa prišel v sobo, ravno ko sem jo gledala in naslednji dan slike že ni bilo več. Gotovo jo je zaklenil v pisalno mizo.«

Kokoši kokodakajo. Lovski pes drema. Deklica brez očeta in deklica brez matere pa pijeta limonado.

»Ti si tudi stara devet let, ali ne?« vpraša Luiza.

»Da,« pritrdi Lotica. »Štirinajstega oktobra jih bom deset.«

Luiza se zravna kot sveča: »Štirinajstega oktobra?«

»Štirinajstega oktobra!«

Luiza se skloni naprej in zašepeta: »Jaz tudi...«

Zdaj okamni Lotica.

Za hišo zakikirika petelin. Lovski pes šavsca za muho, ki brenči okoli njega. Skozi odprto okno se sliši petje gostilničarjeve žene.

Deklici si gledata v oči, kot bi ju kdo hipnotiziral. Lotica s težavo pogoltne slino in vpraša z glasom, hripavim od razburjenja:

»Kje si se pa rodila?«

Luiza odgovori tiho in oklevajoče, kot da jo je strah: »V Linzu ob Donavi.«

Lotica si oslini suhe ustnice: »Jaz tudi!«

Na vrtu je mir. Samo krošnje dreves se pozibavajo. Mogoče jih je oplazila s svojimi krili usoda, ki je ravno sedaj hušknila čez vrt?

»V omari imam mamino sliko...« počasi izgovori Lotica.

Luiza poskoči: »Pokaži mi jo!« In že potegne Lotico od mize in z vrta.

»Glej, glej!« zavpije nekdo jezno. »Kakšna nova moda pa je spet to? Piti limonado in ne plačati!« Zavpila je gostilničarjeva žena.

Luiza se zdrzne. S tresočimi se prsti preišče malo denarnico, stlači ženski v roko nekajkrat prepognjen bankovec in steče nazaj k Lotici.

»Na, drobiž!« vpije ženska. Deklici pa je ne slišita več. Tečeta, kakor bi šlo za življenje.

»Kaj sta le zagodli ti dve goskici?« zagodrnja ženska in se vrne v hišo. Lovski pes caplja za njo.

Ko prideta v Otroški dom, začne Lotica hitro brskati po omari. Izpod kupa perila potegne sliko in jo da Luizi, ki se vsa trese.

Luiza boječe pogleda sliko, potem se ji obraz razjasni. Oči se ji kar vpijejo v žensko na sliki.

Lotičin obraz je pričakujoče uprt v Luizo.

Luiza, vsa iz sebe od sreče, spusti sliko in prikima. Potem pa si močno pritisne sliko na prsi in šepeta: »Moja mama!«

Lotica jo objame: »Najina mama!«

Deklici se močno objemata. Za skrivnostjo, ki sta jo pravkar odkrili, se skrivajo še nove uganke, druge skrivnosti.

Po hiši doni gong. Deklice se smejejo in kričijo, ko hitijo po stopnicah. Luiza se obrne proti omari in hoče položiti sliko nazaj.

Lotica pa pravi: »Dam ti jo!«

Gospodična Ulrika stoji v pisarni pred upraviteljičino pisalno mizo. Tako

razburjena je, da ima na obeh licih kot rak okrogle lise.

»Tega ne morem obdržati zase. Moram se vam zaupati. Ko bi vsaj vedela, kaj naj naredim!«

»No, no, kaj vam leži na duši, dragica?« reče gospa Mutezius.

»Sploh nista astrološki dvojčici!«

»Kdo pa?« vpraša gospa Mutezius in se smeje. »Angleški kralj in tisti krojač?«

»Ne. Luiza Palfi in Lota Kerner. Pogledala sem v sprejemno knjigo. Rojeni sta istega dne, v Linzu. To ne more biti slučajno!«

»Verjetno res ni slučajno, dragica. Tudi jaz sem že nekaj premišljevala.«

»Vi torej veste?« vpraša gospodična Ulrika in hlasta za zrakom.



»Seveda. Ko je Lotica prišla, sem jo vprašala po podatkih in jih vpisala v knjigo, nato pa sem jih primerjala z Luizinimi podatki. Bili so si, recimo, podobni...«

»Da, da... kaj bomo pa sedaj?«

»Nič. In če ne boste o tej stvari tiho, vam odrežem ušesa, dragica!«

»Ampak ...«

»Nič ampak! Deklici ne slutita ničesar. Pred nekaj dnevi sta se slikali in bosta slike poslali domov. Če se bo štrina tako razmotala, dobro! Ampak medve se bova varovali, da bi vlekli za niti usode. Hvala za vašo uvidevnost, dragica! Sedaj vas pa lepo prosim, da mi pošljete kuharico.«

Gospodična Ulrika nima preveč pametnega izraza na obrazu, ko odhaja iz

pisarne. Sicer pa bi to bilo zanjo nekaj čisto novega.

TRETJE POGLAVJE

Odkrivanje novih skrivnosti — Skrivnost vseh skrivnosti — Na pol presekano ime — Resna fotografija in veselo pismo — Štefkini starši se ločujejo — Ali smejo tudi otroke razpolavljati?

Čas hiti. Drugega tako ne zna.

Sta deklici že dobili svoje slike pri vašem fotografu Eipeldauerju? Kdaj že! Ju je gospodična Ulrika že radovedno izprašala, če sta poslali slike domov. Kdaj že! Sta Luiza in Lotica prikimali in rekli »da«? Kdaj že!

Ravno toliko časa pa ležijo te fotografije, strgane na majhne koščke, na dnu zelenega Biljskega jezera. Deklici sta se gospodični Ulriki zlagali. Skrivnost hočeta ohraniti zase. Hočeta jo v dvoje skriti... in v dvoje — odkriti. In če se bo kdo preveč približal njunim skrivnostim, ga bosta nalagali. Drugače ne gre. Še Lotice ne peče vest zaradi tega. To pa veliko pomeni!

Deklici sta postali zadnji čas nerazdružljivi. Truda, Štefka, Monika, Kristina in druge so včasih jezne na Luizo, ali pa ljubosumne na Lotico. A kaj to pomaga? Prav nič! Le kje zdaj spet tičita?

V sobi z omarami. Lotica privleče iz omare dva enaka predpasnika, da enega sestrici in reče, medtem ko si drugega privezuje sama: »Predpasnika je mama kupila pri Oberpollingerju!«

»Da,« reče Luiza. »To je tista veleblagovnica v glavni ulici, pri... kako se že pravi tistim vratom?«

»Karlova!«

»Točno. Pri Karlovih vratih.«

Vsaka od njiju že dobro pozna življenjske navade, sošolke, sosede, učiteljice in stanovanje druge. Da, za Luizo je vse, kar je v zvezi z materjo, tako neznansko pomembno. Lotica pa tudi hoče zvedeti vse, prav vse, kar ve sestra o očetu. Vsak dan se pogovarjata samo o tem. Še zvečer, v postelji, šepetata ure in ure. Vsaka odkriva drug, čisto nov kontinent. To, kar je do zdaj obsegalo njuno otroško nebo, se je izkazalo samo kot polovica njunega sveta!

Kadar se pa vendarle ne ukvarjata s sestavljanjem svojih življenj, ju razburja zadeva, muči ju druga skrivnost: le zakaj mama in očka ne živita več skupaj?

»Čisto preprosto: najprej sta se poročila,« razlaga že stotič Luiza. »Potem sta dobila dve deklici. In ker je mami ime Luizalota, so eni deklici dali ime Luiza, drugi pa Lota. Saj to je kar lepo. Takrat sta se gotovo še imela rada, mar ne?«

»Gotovo!« reče Lotica. »Potem sta se pa pričela prepirati in sta šla narazen. Naju pa sta razpolovila, tako kakor poprej mamino ime.«

»Prav bi bilo, da bi naju prej vprašala, ali naju smeta razpoloviti.«

»Tokrat vendar še nisva znali govoriti!«

Sestrici se nebogljeno nasmejita, se primeta pod roko in gresta na vrt.

Prišla je pošta. Povsod: na travi, na zidu, na klopeh na vrtu sedijo deklice in berejo pisma. Lotica ima v rokah sliko približno 35 let starega moža in nežno ogleduje svojega očeta. Takšen je torej!

Pri srčku je toplo, če imaš pravega, živega očeta!

Luiza bere pismo: »Moj dragi, edini otrok!« — »Kako zna lagati!« reče in dvigne pogled. »Pa dobro ve, da sva dvojčici!« Nato nadaljuje: »Ali si čisto pozabila, kakšen je tvoj hišni gospodar, da tako brezpogojno, in še ob koncu počitnic, zahtevaš njegovo sliko? Najprej sem ti hotel poslati kakšno svojo sliko iz otroških let, ko sem še kot nag dojenček ležal na koži belega medveda. Ampak ti pišeš, da mora biti čisto nova slika. No, pa sem takoj zdirjal k fotografu, čeprav nisem imel časa, in sem mu lepo razložil, zakaj potrebujem takšno sliko. Če ji ne pošljem slike, sem mu rekel, me moja Luiza ne bo več spoznala, ko jo bom prišel čakati na kolodvor. Se vsa sreča, da je to razumel, in boš dobila sliko še pravočasno. Upam, da vzgojiteljicam v domu ne plešeš po glavi kot svojemu očetu, ki ti pošilja tisoč pozdravov in zelo hrepeni po tebi.«

»Zelo lepo,« pravi Lotica. »In veselo! Na sliki je pa tako resen!«

»Najbrž ga je bilo sram, da bi se smejal pred fotografom,« je ugibala Luiza. »Pred drugimi ljudmi je vedno resen, kadar sva sama, se pa zelo rad šali.«

Lotica trdno drži sliko. »Ali jo res lahko obdržim?«

»Seveda!« reče Luiza. »Zato sem tudi hotela, da mi jo pošlje!«

Debelolična Štefka sedi na klopi, v rokah drži pismo in tiho joka.

Solze ji polzijo po okroglem, negibnem obrazu.

Mimo pride Truda, radovedno obstane, prisede in s pričakovanjem gleda Štefko.

Pride tudi Kristina in sede na drugo stran.

Potem prideta še Luiza in Lotica. »Kaj ti pa je?« vpraša Luiza.

Štefka pa še kar naprej joka. Naenkrat pogleda v tla in pove z brezbarvnim glasom: »Oče in mati se bosta ločila.«

»Kakšna nesramnost!« vzklikne Truda. »Najprej te pošljeta na počitnice, potem pa naredita nekaj takšnega za tvojim hrbtom!«

»Mislim, da ima očka rad neko drugo,« zaihti Štefka.

Luiza in Lotica gresta hitro proč. To, kar sta slišali, je močno vzburkalo njuna srčka.

»Najin očka,« vpraša Lotica, »pa vendar nima druge ženske?«

»Nima,« odgovori Luiza. »To bi že vedela!«

»Mogoče pa kakšno takšno, s katero se ni oženil?« plaho vpraša Lotica.

Luiza strese kodrasto glavo: »Seveda ima znanca. Tudi ženske. Pa nobeni ne pravi ti. Kako pa je z mamó? Ima ona kakšnega... kakšnega dobrega prijatelja?«

»Nima,« z gotovostjo odgovori Lotica. »Ona pravi, da ima mene in svoje delo in da ničesar drugega ne zahteva od življenja.«

Luiza precej neboljeno pogleda sestrico. »Dobro, zakaj sta se pa potem sploh ločila?«

Lotica pomisli: »Mogoče sploh nista bila na sodišču, tako kot hočejo iti Štefkini starši?«

»Zakaj je pa očka na Dunaju, mama pa v Münchnu?« vpraša Luiza. »Zakaj sta naju razpolovila?«

»Le zakaj nama tega nikoli nista povedala,« še naprej modruje Lotica. »Da imava sestro, da sva dvojčici? Zakaj ti pa očka nikoli ni povedal, da je mama živa?«

»Tudi mama je zamolčala, da je očka živ, kajne?« ni prav Luizi. »Lepe starše imava! Samo počakaj, povedali jima bova, kaj si misliva o njiju. To se bosta čudila!«

»Tega ne smeva,« plaho pripomni Lotica. »Medve sva samo otroka!«

»Samo?« vpraša Luiza in vrže glavo nazaj.



ČETRTO POGLAVJE

Palačinke z marmelado, kakšna strahota! — Skrivnostni zvezki — Poti v šolo in poljubi za lahko noč — Vrtna veselica kot generalka — Slovo od Bilja ob Biljskem jezeru

Počitnice gredo h koncu. Kupi čistega perila v omarah so skopneli. Žalost, ker bodo zapustili Otroški dom, in veselje zaradi bližnje vrnitve domov enakomerno rasteta.

Upravnica pripravlja majhno poslovilno slovesnost.

Oče ene izmed deklic, ki je trgovec, je poslal velik zaboj lampijonov, girland in drugih reči. Zato zdaj vzgojiteljice in deklice pridno delajo, da bosta vrt in veranda čim lepše okrašena. Vlačijo lestve od drevesa do drevesa, obešajo pisane lampijončke, privezujejo girlande od veje do veje. Na dolgi mizi pa pripravljajo tombolo. Nekaj deklic piše na majhne listke številke srečk. Glavni dobiček: kotalke s krogličnimi ležaji!

»Kje so pa kodrčki in kite?« vpraša gospodična Ulrika. (Tako zadnje čase imenujejo Luizo in Lotico.)

»Oh, te dve!« nekam prezirljivo reče Monika.

»Gotovo spet sedita kje v travi in se držita za roke, da bi ju veter ne odpihnil narazen.«

Dvojčici pa tačas ne sedita v travi, ampak v gozdu, na gostilniškem vrtu. Tudi za roke se ne držita; za kaj takega nimata časa. Pred seboj imata solska zvezka, v rokah svinčnika in ravno sedaj Lotica narekuje Luizi, ki marljivo kraclja: »Mama ima najraje govejo juho z rezanci. Govedino kupiš pri mesarju Hubru. Pol kilograma od reber.«

Luiza dvigne glavo: »Mesar Huber, ulica Maksa Emanuela, vogal Ulice princa Evgena.«

Lotica zadovoljno prikima: »Kuharska knjiga je v omari, na spodnji polici, čisto levo. V njej so vsi recepti, ki jih znam.«

Luiza napiše: »Kuharska knjiga... omara v kuhinji... spodnja polica, čisto levo.« Potem se nasloni na mizo in pravi: »Strašno se bojim kuhanja! Če bo šlo sprva narobe, bom morala reči, da sem pozabila na počitnicah, kajne?«

Lotica oklevajoče prikima: »Razen tega mi lahko pišeš, če ti kaj ne bo šlo. Vsak dan bom šla na pošto in vprašala, če je kaj zame.«

»Jaz tudi,« reče Luiza. »Samo pogosto piši in veliko jej v *Imperialu*. Očka

je zmeraj tako vesel, če mi tekne!«

»Najbolj neumno je pa to, da imaš najrajši palačinke z marmelado!« zamrmra Lotica. »Tu se ne da nič pomagati. Rajši bi imela telečji zrezek in golaž.«

»Če boš takoj prvi dan pojedla tri palačinke, ali pa štiri ali pet, potem lahko rečeš, da so se ti ustavile za vse življenje!« predlaga Luiza.

»To lahko...« odgovori sestra, čeprav se ji že od same misli na pet palačink želodec obrača. Za sedaj ji je še vseeno.

Potem se zopet sklonita nad zvezka in izmenoma poslušata imena sošolk, kje katera sedi v razredu, navade učiteljic in pot v šolo.

»Ti imaš lažjo pot v šolo kakor jaz,« pravi Luiza. »Samo Trudi naroči, naj pride prvi dan póte. Včasih to stori. Ti boš pa potem samo tekla ob njej in si zapomnila vogale ulic in druge malenkosti.«

Lotica prikima. Nato se zdrzne: »Joj! Tega ti še nisem rekla: ne pozabi poljubiti mame, ko te bo zvečer spravljal v posteljo!«

Luiza gleda predse: »Tega mi ni treba zapisati. Tega gotovo ne bom pozabila!«

Čutite, kaj se pripravlja? Dvojčici še nočeta povedati staršem, da vse vesta. Nočeta matere in očeta prisiliti, da bi kaj ukrenila. Slutita, da te pravice nimata. Bojita pa se tudi, da bi odločitev staršev lahko takoj in dokončno uničila mlado srečo sestic.

Ampak tistega drugega pa tudi nista mogli narediti: vrniti se tja, od koder sta prišli, kakor da se ni zgodilo nič! Da pa bi še naprej živeli na tisti polovici, ki so jima jo dodelili starši? Ne in ne! Na kratko: fantastičen načrt, poln hrepenenja in želj po pustolovščinah je takšen: zamenjali bosta obleki, frizuri, kovčka, predpasnike in življenji. Luiza se bo z lepo narejenimi kitami (a tudi sicer bo kar se da pridna), kakor bi bila ona Lotica, vrnila k mami, ki jo pozna samo po sliki! Lotica bo pa z razpuščenimi lasmi, vesela in živahna, kolikor bo pač zmogla, odpotovala na Dunaj k očetu!

Priprave na prihodnje pustolovščine so bile temeljite. Zvezka sta polna zapiskov. Dopisovali si bosta »poštno ležeče«, če bi se zgodilo kaj važnega in nepredvidenega.

Mogoče bosta pa s skupno pazljivostjo celo odkrili, zakaj starši ne živijo skupaj? In mogoče bodo nekega lepega, prelepega dne onidve in starši... ampak na to si še pomisliti ne upata, kaj šele govoriti.

Slavnost na vrtu, večer pred odhodom, je bila zanju generalka.

Lotica pride nakodrana živahna Luiza. Luiza pa se pokaže kot resna Lotica s kitami. Odlično igrata svoji vlogi. Nihče ničesar ne opazi! Še Truda, Luizina sošolka z Dunaja, ne. Obema je v veliko veselje, ko kličeta druga drugo s svojim

lastnim imenom. Lotica se objestno prekucuje, Luiza pa se dela tako tiho in mirno, kakor bi ne znala skaliti niti vodice in kot ne bi mogla nikomur skriviti lasu.

Lampijoni svetijo po drevesih. Girlande se zibljejo v večerni sapici. Slavnost in počitnice se bližajo koncu. Na tomboli delijo dobitke. Štefka, uboga revica, zadene glavni dobitek — kotalke s krogličastimi ležaji. (Še vedno je boljša slaba tolažba kot nobena!)



Sestrici nazadnje zaspita, zvesti svojima vlogama v zamenjanih posteljah. Strašne stvari sanjata! Lotico, na primer čaka na Dunaju nadnaravno velika očetova fotografija, zraven nje pa stoji kuhar iz »Imperiala« z veliko belo kapo na glavi. Poleg sebe ima samokolnico, polno palačink, ki se še kadijo — brrr!

Naslednje jutro navsezgodaj privozita na postajo Egern pri Bilju ob Biljskem jezeru iz nasprotnih smeri dva vlaka. Gruče deklic klepetajo in plezajo v vagone.

Lotica se sklanja skozi okno. Z drugega vagona ji maha Luiza. S smehljaji hrabrita druga drugo. Srčka bijeta vse hitreje in strah je vedno hujši. Če ne bi lokomotivi pravkar zapiskali in izpustili pare, bi mogoče deklici še v zadnjem trenutku...

Ne, ne, vozni red ima besedo. Postajni načelnik dvigne loparček. Vlaka se hkrati premakneta. Otroške roke mahajo.

Lotica se vozi kot Luiza na Dunaj.

Luiza kot Lotica v München.

PETO POGLAVJE

Deklica na kovčku — Samotni strici v »Imperialu« — O Pepitu in nezmotljivem živalskem instinktu — Luiza vpraša, ali smeš v operi mahati z roko — Računske napake v gospodinjski knjigi — Shirley Temple ni smela gledati svojih filmov — Zamotano duševno življenje dirigenta Palfija

München. Glavni kolodvor, peron št. 16. Lokomotiva stoji in puha. V reki potnikov so se oblikovali otočki svidenja. Deklice objemajo svoje sijoče starše. V srečnem, razneženem pogovoru pozabljajo, da so šele na postaji in ne že doma!

Peron se počasi vendarle izprazni.

Ostane samo še ena sama, samcata deklica s kitami in pentljami. Še včeraj je imela kodre. Še včeraj se je pisala Luiza Palfi.

Nazadnje sede na kovček in stisne zobe. Čakati na postaji neznanega mesta, čakati mamu, ki jo poznaš samo po sliki in ki ne pride, to res ni šala!

Luizalota Palfi, rojena Kerner, ki se že šest let in pol zopet piše Kerner in ki dela kot slikovna urednica v založbi »Münchenski ilustrirani časnik«, je bila zaradi na novo prispelega gradiva zadržana...

Nazadnje je le dobila taksi. Naposled si je le pridobila peronsko karto. In — končno je v teku prispela na peron št. 16.

Peron pa prazen!

Ni!!! Čisto na koncu sedi na kovčku neka deklica. Žena steče k njej kot gasilec.

Deklici, ki sedi na kovčku, se tresejo kolena. Nekam čuden občutek ji oklepa srce. Ta mlada, od sreče sijoča, resnična, živa ženska, ki teče proti njej, je njena mama!

»Mamica!«

Luiza steče k njej, visoko dvigne roke in se ji vrže okoli vratu.

»Moja mala gospodinjica,« šepeta med solzami mlada žena.

»Nazadnje si spet pri meni!« Deklica ji strastno poljublja mehka lica, nežne oči, ustnice, lase, ljubki klobuček. Da, klobuček tudi!

V restavraciji in kuhinji hotela »Imperial« vrši od razburjenja. Ljubljenska stalnih gostov in strežnega osebja, hčerka opernega dirigenta Palfija se je vrnila!

Lotica, oprostite, Luiza, sedi, kot so že vsi navajeni, na svojem stalnem prostoru, na stolu z dvema debelima blazinama. S strašno težavo golta palačinke

z marmelado.

Stalni gostje prihajajo drug za drugim k mizi, pobožajo ji kodrčke, jo nežno trepljajo po ramenih in jo sprašujejo, kako ji je ugajalo v počitniškem domu. Vsi so pa le prepričani, da je na Dunaju pri očetu najlepše. Na mizo dežujejo razna darila: bonboni, čokolada, barvasti svinčniki; neki gost privleče iz žepa celo starinski šivalni pribor in reče v zadregi, da je še od njegove pokojne stare mame. Vsi pokimajo v pozdrav tudi dirigentu in se vrnejo k svojim mizam. Danes bo tem samotnim stricem zopet teknilo kosilo!

Najbolj pa tekne samemu dirigentu Palfiju. In to ravno njemu, ki je vedno trdil, da »morajo biti pravi umetniki zmeraj sami«, in ki je imel svoj bivši zakon za korak k malomeščanstvu — ravno njemu je bilo danes popolnoma »neumetniško« toplo in domače pri srcu. In ko ga hčerka s plahim nasmehom prime za roko, kot da se boji, da ji bo kam ušel, se mu naredi, čeprav je govedino in ne cmokov — v grlu pravi cmok!

Ah, tu prihaja natakarc Franc z novo palačinko!



Lotica trese s kodri: »Ne morem več, striček Franc!«

»Luizica!« pravi natakakar očitajoče, »saj to je šele peta!«

Ko je natakakar malce zaskrbljen odjadral s peto palačinko v kuhinjo, se Lotica ojunači in reče: »Veš kaj, očka... od jutri naprej bom jedla to, kar ješ *ti!*«

»Glej no!« vzklikne dirigent. »In kadar bom jedel prekajeno meso? Ti ga ne preneseš. Vedno ti je bilo slabo po njem.«

»Kadar boš jedel prekajeno meso,« žalostno pripomni Lotica, »bom pa zopet jedla palačinke.« (Ni tako lahko biti lastna sestra!) In zdaj?

Zdaj se pojavi dvorni svetnik Strobl s Pepijem. Pepi je pes.

»Pepi, poglej, kdo je prišel!« reče dvorni svetnik Strobl. »Pozdravi Luizico!« Pepi maha z repom in gre k Palfijevi mizi, da bi pozdravil Luizo, svojo staro prijateljico.



Ko pride Pepi do mize, ovoha deklico in se brez pozdrava vrne k dvornemu svetniku.

»Tako neumna žival!« nejevoljno pripomni svetnik. »Ne pozna več svoje najboljše prijateljice! Samo zato, ker je bila nekaj tednov na vasi! Pa ti ljudje še tako neumno govorijo o nezgrešljivem instinktu pri živalih!«

Lotica pa pomisli: »Še sreča, da dvorni svetniki niso tako pametni, kot je Pepi!«

Dirigent Palfi in njegova hčerka sta otovorjena z darili stalnih gostov in s kovčkom, punčko in kopalno torbo prispela domov na Rotenturmsko cesto. Rezka, Palfijeva gospodinja, je bila vsa iz sebe od veselja.

Lotica je pa že od Luize zvedela, da Rezka ni iskrena in samo igra pristrčnost. Očka seveda tega ne opazi. Moški nikoli ničesar ne opazijo.

Očka potegne iz denarnice vstopnico za v gledališče in jo da Lotici: »Drevi bom dirigiral Humperdickovo opero ‚Janko in Metka‘. Rezka te bo peljala v gledališče in bo potem tudi prišla pote.«

»Ah!« je vesela Lotica. »Te bom lahko videla s svojega sedeža?«

»Seveda.«

»Me boš tudi ti kdaj pogledal?«

»Seveda!«

»In ti lahko malo pomaham z roko, ko boš pogledal k meni?«

»Celo pomahal ti bom v odgovor, Luizica.«

Tedaj pozvoni telefon. Ženski glas je. Očka odgovarja precej zadržano. Ko pa spusti slušalko, je videti, da se mu precej mudi. Nekaj ur mora biti še sam, da bo lahko komponiral. Navsezadnje on ni samo dirigent, ampak tudi komponist. Doma pa ne more komponirati. Zato ima najet atelje v drugi ulici. Torej...



»Na svidenje jutri opoldne v Imperialu!«

»Ti res lahko maham v operi, očka?«

»Seveda, deklica moja, zakaj pa ne?« Poljub na resno otroško čelo! Klobuk na oglati umetnikovo glavo!

Vrata se zapro.

Lotica gre k oknu in zaskrbljeno premišljuje o življenju. Mama *ne sme* delati doma, očka pa *ne more*? Res: s starši so težave!

Ker pa je, ne nazadnje po mamini zaslugi, odločna in praktična deklica,

prav kmalu neha preišljevati, oboroži se s svojim zvezkom in prične, pomagaje si z Luizinimi podatki, sistematično raziskovati sobo za sobo v lepem starodunajskem stanovanju.

Ko svoje raziskovanje konča, sede po stari navadi za kuhinjsko mizo in prične seštevati stolpce v gospodinjski knjigi.

Pri tem opazi dvoje: prvič, gospodinja Rezka se je skoraj na vsaki strani zmotila pri seštevanju, in drugič, zmeraj je to naredila v svojo korist!

»Kaj naj pa to pomeni?« jo vpraša Rezka s kuhinjskih vrat.

»Pregledala sem račune v tvoji gospodinjski knjigi,« ji pove Lotica tiho, vendar odločno.

»To je pa spet nekakšna nova metoda,« se razjezi Rezka. »Računaj raje v šoli!«

»Od sedaj bom zmeraj pregledovala tvoje račune,« prijazno pojasni deklica in skoči s stola. »Učimo se v šoli, in ne za šolo, kot to pravi učiteljica.« Po teh besedah ponosno odide ven.

Rezka začudeno bulji za njo.

Zelo spoštovane majhne in velike bralke in bralci! Mislim, pa tudi bojim se, da je že skrajni čas, da vam povem nekaj o Luizinih in Lotičinih starših, predvsem o tem, kako se je namerilo, da sta se ločila. In če bi ob tej pripovedi kdo od odraslih vzkliknil: »Grozen človek! Kako le more otrokom razlagati takšne stvari!« potem mu prosim preberite tole:

»Ko je bila Shirley Temple majhna deklica sedmih ali osmih let, je bila že po vsem svetu znana filmska zvezda in filmska podjetja so z njo zaslužila milijone dolarjev. Ko pa je hotela Shirley iti z mamo v kino in si ogledati film, v katerem je igrala, je pa niso spustili v dvorano. Bila je premlada. Lahko je samo igrala v filmih. To je bilo dovoljeno. Za to je bila stara dovolj.«

In če potem tisti odrasli človek ne bo razumel primera s Shirley Temple in povezave z Luizinimi in Lotičinimi starši, mu povejte, da ga lepo pozdravljam in sporočam, da je na svetu zelo veliko ločenih staršev in da je zelo veliko otrok, ki zaradi tega trpijo. In da je tudi zelo veliko drugih otrok, ki trpijo zaradi tega, ker se jim starši niso ločili! In če je že otrokom usojeno, da trpijo zaradi takšnih razmer, potem je pa preveč rahločutno in napačno, da se z njimi o tem ne govori na pameten in razumljiv način!

Dirigent Ludvik Palfi je torej umetnik. Umetniki so pa, kot je že znano, čudni ljudje! Res je, da ne nosi klobuka s širokimi krajci in velike frfotajoče kravate; nasprotno, čisto dostojno je oblečen, čist in skoraj — eleganten.



Ampak njegovo duševno življenje! To je zamotano! *Oh!* To je nekaj posebnega! Kadar mu pade na pamet kakšna glasbena ideja, jo mora zapisati in potem komponira. Za to pa mora biti pri priči sam. Takšne ideje pa ga navdahnejo največkrat v kakšni veliki družbi! »Kam se je pa Palfi izgubil?« vprašuje gostitelj. Nekdo mu pa že odgovarja: »Gotovo ima zopet kakšno *idejo!*« Gostitelj se kisko smehlja, pri sebi si pa misli: »Neotesanec! Saj mu ni treba zaradi vsake ideje zbežati!« Dirigent Palfi pa to počne!

Tako je bežal iz svojega stanovanja, dokler je bil še oženjen, mlad ko kaplja rose, zaljubljen, ambiciozen, srečen in zmešan obenem. In takrat, ko sta celo mali dvojčici jokali v njegovem stanovanju in je Dunajska filharmonija izvajala njegov Prvi koncert za klavir, je enostavno svoj klavir vzela in ga dal prenesti v neki atelje, ki ga je najel v svojem umetniškem obupu.

Ker je takrat imel zelo veliko idej, je le poredkoma prihajal k ženi in

tulečima dvojčicama.

Luizaloti Palfi, rojeni Kerner, stari komaj dvajset let, se pa to ni zdelo ravno preveč veselo. Ko pa je zvedela, da gospod soprog v svojem ateljeju ne piše samo not, ampak da tudi z opernimi pevkami (ki so ga imele za zelo čednega moža) študira pevske točke, se je razjezila in zahtevala ločitev.

Tako se je torej dirigent, ki mu je bilo toliko do ustvarjalne samote, kar lepo izvlekel. Zdaj je bil lahko sam, kolikor je hotel! Za dvojčico, ki je ostala po ločitvi pri njem, je našel dobro pestunjo. Za njega se pa v ateljeju, tam v drugi ulici, ni brigal nihče, kar si je tako silno želel. In kot vsi umetniki se je tudi te svobode naveličal. Oh, ti umetniki! Sami ne vedo, kaj hočejo! Kljub temu je marljivo dirigiral in komponiral in postajal iz leta v leto bolj slaven. Poleg tega je lahko, kadar se je počutil osamljenega, odšel v drugo stanovanje in se tam poigral s hčerkico Luizo.

Kadar je bil v Münchnu kak koncert, na katerem so izvajali nova dela Ludvika Palfija, je Luizalota Kerner kupila vstopnice in s sklonjeno glavo poslušala koncert iz ene zadnjih, cenejših vrst. Glasba njenega bivšega moža ji je povedala, da ni postal srečen. In to kljub uspehom in kljub samoti!

ŠESTO POGLAVJE

Kje je trgovina gospe Wagenthalerjeve? — Prosim te, kuhanja vendar ne pozabiš! — Lotica maha v operi — Dež sladkorčkov — Prva noč v Münchnu in prva noč na Dunaju — Čudne sanje, v katerih nastopi gosposdična Gerlach kot čarovnica — Staršem je vse dovoljeno — Spominčica — München 18

Gospa Luizalota Kerner je komaj utegnila pripeljati svojo hčerko v majhno stanovanje v Ulici Maksa Emanuela in že se je morala, čeprav nerada, zelo hitro odpeljati v založbo. Delo jo je čakalo. Delo pa ne sme čakati!

Luiza, ne, ne, Lotica si je na hitro ogledala stanovanje, da bi se v njem spoznala. Potem je vzela ključe, denarnico in mrežo. Nakupovat gre!

Pri mesarju Hubru na vogalu Ulice Maksa Emanuela kupi pol kilograma govedine od reber in nekaj kosti. Potem išče živilsko trgovino gospe Wagenthalerjeve, kjer mora kupiti zelenjavo za juho, rezance in sol.

Ančka Habersetzer se nemalo začudi, ko vidi, kako stoji njena sošolka Lotica Kerner sredi ulice in prelistava šolski zvezek.

»Delaš na ulici domače naloge?« jo vpraša radovedno. »Saj danes so še počitnice!«

Luiza zbegano gleda deklico. Je pa res preneumno, če te nekdo ogovori in ga moraš ti dobro poznati, pa ga še nikoli v življenju nisi videl! Končno se zbere in pravi: »Zdravo! Moram še pri gospe Wagenthalerjevi kupiti zelenjavo za juho.« Potem prime deklico pod roko — ko bi vsaj vedela, kako je ime tej pegavki! — in pusti, da jo ta nevede pripelje do trgovine gospe Wagenthalerjeve.

Gospa Wagenthaler se seveda razveseli, ko vidi, da se je Lotica Kerner vrnila s počitnic in da je tako lepo porjavela... Ko je nakupovanja konec, deklici dobita vsaka po en sladkorček in pa naročilo, naj pozdravita gospo Kerner in gospo Habersetzer.

Zdaj se Luizi odvali kamen s srca! Končno ve zagotovo, da je ta deklica Ančka Habersetzer. (V šolskem zvezku piše: Ančka Habersetzer, trikrat sem se že skregala z njo, tepe manjše otroke, najraje Ilzo Merk, ki je najmlajša v razredu.) Tako, zdaj že ve, kako mora z njo!

Ko se pred hišnimi vrati poslovita, reče Luiza: »Da ne pozabim, Ančka, trikrat sem se že skregala s teboj zaradi Ilze Merk; ti že veš. Drugič pa ne bom samo huda, ampak...« Napravila je nedvoumno kretnjo z roko in odhitela.

»To bomo šele videli,« besno pomisli Ančka. »Še jutri bomo videli! Tej se je pa menda na počitnicah zmešalo!«

Luiza kuha. Privezala si je mamin predpasnik in se kot vrtavka suče med plinskim kuhalnikom, kjer nad plamenom stojijo lonci, in mizo, na kateri leži odprta kuharska knjiga. Kar naprej dviguje pokrovke. Ko voda šumeče prekipi, se Luiza zdrzne. Koliko soli je že treba dati v vodo za rezance? Pol žlice! Koliko zelene? En ščepec!

Za božjo voljo! Koliko pa je en ščepec? In nato: nastrgati muškatni orešček! Kje je le ta orešček? In kje je ribež?

Deklica premetava predale, stopa na stol, išče po vseh škatlah, strmi v stensko uro, skače s stola, pograbi vilice, dvigne pokrovko, si opeče prste, prebada z vilicami govedino, — ne, ne, ni še mehka!

Z vilicami v roki obstoji kot pribita. Kaj je že hotela poiskati? Da, da! Orešček in ribež! Jojmene! Kaj je to pri kuharski knjigi? Zelenjava! Jej, jej, saj jo mora še očistiti in vreči v juho! Le brž! Vrzi vilice iz rok in vzemi nož! Je zdaj meso že kuhano? In kje sta ribež in muškatni orešček? Zelenjavo je treba najprej umiti, korenček pa ostrgati, pri tem se ne smeš urezati v prst! In če je meso že mehko, ga je treba vzeti iz lonca. In če hočeš vzeti ven še kosti, rabiš cedilo! In čez pol ure bo prišla mama! In dvajset minut predtem je treba vreči rezance v vrelo vodo! In kakšna je pri vsem tem kuhinja! In muškatni orešček! In ribež! In... in... in...



Luiza se sesede na stol. Lotica, Lotica, ni lahko biti tvoja sestra!
Hotel »Imperial«, dvorni svetnik Strobl, Pepi... natakar Franc... in očka...
očka... očka... očka...

Ura bije.

Čez devetindvaj set minut bo prišla mama! Čez osemindvaj set in pol! Čez osemindvajset!

Luiza hrabro stisne pesti, vstane in se loti novih nalog.

Pri tem mrmra: »To bi se smejali...!«

Kuhanjeje nekaj posebnega. Mogoče ti je treba samo odločnosti, če hočeš skočiti z visokega stolpa. Ampak za kuhanje rezancev z govedino je potrebno več kot samo trdna volja.

In ko se gospa Kerner, utrujena od delovne naglice, vrne domov, ne najde nasmejane gospodinjice, ampak samo izmučen kupček nesreče, ki ji z na jok razpotegnjenimi usti govori:

»Mamica, ni me treba kregati! Zdi se mi, da sem pozabila kuhati!«

»Ampak, Lotica! Saj kuhanja vendar ne moreš pozabiti!« reče mati začudena. Sicer pa nima časa za čudenje. Obrisati mora otroške solze, poskusiti juho, dati v juho razkosano meso, vzeti iz omare krožnike, pribor in še mnogo tega.

In ko nazadnje sedita pod lučjo v dnevni sobi in zajemata juho z rezanci, reče mati tolažeče: »Saj je vendar prav dobro, kajne?«

»Da?« Na dekličin obraz se prikrađe plah nasmeh. »Zares?«

Mama prikima in ji tiho vrne nasmeh.

Luiza si oddahne in sedaj tekne tudi njej, kakor še nikoli v življenju, kljub hotelu »Imperialu« in palačinkam!

»Te dni bom sama kuhala,« pravi mama. »Ti boš gledala, pa boš kmalu spet znala kot pred počitnicami.«

»Mogoče še boljše,« reče hitro.

Po kosilu skupaj pomijeta posodo. Luiza pripoveduje, kako lepo je bilo na počitnicah. Pripoveduje o vsem, samo o deklici, ki ji je bila tako zelo podobna, da bi ju zamenjali, ne črhne niti besede.

Medtem sedi Lotica, oblečena v najlepšo Luizino obleko, v dunajski državni operi in gleda. Naslanja se na žametno ograjo balkonske lože. S sijočimi očmi gleda dol, na orkester, ki pod taktirko dirigenta Palfija igra uverturo opere »Janko in Metka«.

Kako čudovit je očka v fraku!

In kako ga godbeniki ubogajo, čeprav je med njimi dosti starih ljudi! Ko močno zažuga s palico, zaigrajo glasno, kot le morejo. Kadar pa hoče, da igrajo bolj potih, šumljajo kot večerni veter. To se ga bojijo! Malo prej je veselo

pomahal proti loži!



Vrata lože se odpro. Elegantna mlada dama prišumi v ložo, sede pod naslon in se nasmeje deklici, ki jo vprašujoče pogleda.

Lotica se plaho obrne in zopet prične gledati. kako očka dirigira godbenikom.

Mlada dama vzame kukalo, škatlo s sladkorčki, spored in pudrnico. Ne odneha prej, dokler ni žametna ograja podobna izložbenemu oknu!

Ko je uverture konec, občinstvo glasno ploska. Dirigent Palfi se mora nekajkrat prikloniti. Ko znova dviga taktirko, pogleda spet proti loži.

Lotica mu plaho pomaha.

Očka se pa nasmeje še bolj nežno kot prej.

Potem pa Lotica opazi, da ni mahala samo ona, ampak tudi dama poleg

nje!

Dama maha očku? Mogoče se je pa zaradi nje tako nežno nasmejal? In sploh ne zaradi svoje hčerke? Kako to, da ji Luiza ni nič povedala o tej tuji ženski? Ali je očka še ne pozna dolgo? Kako mu more potem tako zaupno mahati? Deklica si zabeleži v spominu: Še danes pisati Luizi. Ali kaj ve? Jutri iz šole na pošto! Oddati poštno ležeče: Spominčica München 18!

Potem se dvigne zavesa in usoda Janka in Metke zahteva vso pozornost. Lotici zastane dih. Tu doli sta poslala starša svoja otroka v gozd, da bi se ju znebila. Pa ju imata vendar rada! Kako moreta biti tako hudobna? Ali sploh nista hudobna? Ali je hudobno samo to, kar *počneta*? Žalostita se zaradi tega. In zakaj potem to počneta?

Lotica, razpolovljena in zamenjana dvojčica, se vse bolj ogreva. Ne da bi se tega zavedala, velja upiranje njenih čustev vse manj obema otrokoma in staršem doli na odru, pač pa zmeraj bolj njej sami, njeni dvojčici in lastnim staršem. Sta onadva smela narediti, kar sta naredila? Čisto zagotovo ve, da mama ni hudobna ženska, in tudi očka ni takšen. Ampak, kar sta *naredila*, je *bilo* hudobno!

Drvar in njegova žena sta bila tako revna, da nista mogla kupiti niti kruha svojima otrokoma. Pa očka? Je bil on tudi tako reven? Ko prideta pozneje Janko in Metka do hišice iz lecta, jo začneta obgrizovati in se ustrašita čarovničinega glasu, se gospodična Gerlach (tako se namreč piše elegantna dama) nagne k deklici, ji ponudi škatlo s sladkorčki in ji šepne: »Boš tudi ti malo grizla?«

Lotica se zdrzne, pogleda, vidi pred seboj ženin obraz in z odločno kretnjo odkloni. Pri tem pomeđe škatlo s sladkorčki z naslona. V parter se vsuje dež sladkorčkov! Ljudje gledajo gor! Pritajen smeh se meša med glasbo. Gospodična Gerlach se smeje na pol v zadregi, na pol jezno.

Deklica postane čisto trda od strahu. Na mah so jo iztrgali nevarnemu čaru umetnosti. Na mah se znajde na nevarnem področju resničnosti.

»Oprostite, prosim vas,« zašepeta Lotica.

Dama se opráščajoče nasmehne. »Oh, nič za to, Luizica!« ji reče.

Je to tudi kakšna čarovnica? Lepša od tiste na odru?

Luiza leži prvič v münchenski postelji. Mati sedi na robu postelje in pravi: »Tako, Lotica moja, sedaj pa lepo spi in sanjaj kaj lepega!«

»Če nisem za to preveč trudna,« zamrmra deklica. »Boš ti tudi kmalu prišla!«

Ob nasprotni steni je večja postelja. Na odgrnjeni odeji je mamina spalna srajca, pripravljena za smuk vanjo.

»Tako,« odgovori mati. »Tako, ko zaspiš.«

Deklica objame mamo in jo poljubi. Potem pa še enkrat. In še tretjič.

»Lahko noč!«

Mlada žena stisne deklico k sebi. »Tako vesela sem, da si spet doma,« šepeče, »samo tebe še imam...«

Trudna dekličina glava zaspano omahne na blazino. Luizalota Palfi, rojena Kerner, zatakne in poravna hčerki odejo in še nekaj časa prisluškuje njenemu dihanju.

Potem previdno vstane in gre po prstih v dnevno sobo.

Pod lučjo visi pisarniška mapa. Toliko je še treba narediti!

Lotico je prvič spravila spat godrnjava Rezka. Toda takoj nato je Lotica skrivaj vstala in napisala pismo, ki ga bo jutri oddala na pošti. Potem se je spet odtihotapila v posteljo. Preden je ugasnila luč, se je še enkrat v miru razgledala po otroški sobi.

To je bil velik lep prostor z risbami iz pravljic po stenah. Z omaro za igrače in za knjige, s pultom za pisanje domačih nalog, z velikim starinskim ogledalom, z vozičkom in s posteljico za punčko. Ničesar ne manjka, razen najvažnejšega!

Ali si ni včasih, takole sama pri sebi, da ne bi opazila mama, želela takšne lepe sobe? Sedaj pa, ko jo ima, ji ostra bolečina hrepenenja in zavisti vrta v srce. Hudo ji je za majhno skromno sobico, v kateri zdaj spi njena sestra, za maminim poljubom pred spanjem, za odsevom svetlobe, ki prihaja iz dnevne sobe, kjer sedaj mama še dela; za tem, da se bodo potem tiho odprla vrata in se bo mama ustavila pri otroški posteljici, smuknila v spalno srajco in zlezla pod odejo.

Ko bi bila tukaj, vsaj v sosednji sobi, očkova postelja! Mogoče bi očka smrčal? To bi bilo lepo! Vedela bi, daje čisto blizu. Toda on ne spi tukaj, v bližini, ampak v drugi ulici, na Kärtnerici. Mogoče sploh ne spi, ampak sedi z elegantno damo z bonboni v kaki veliki bleščeči dvorani, pije vino, se smeje, pleše z njo, ji nežno prikimava kakor prej v operi, njej in ne deklici, ki je srečna skrivaj mahala iz lože.

Lotica zaspi. Sanja. Pravljica o revnih starših, ki sta zato, ker nista imela kruha, pognala Janka in Metko v gozd, se meša znjenim strahom in trpljenjem.

V teh sanjah sedita Lotica in Luiza v skupni postelji in strmita v neka vrata, skozi katera prihajajo peki z belimi kapami. Peki prinašajo v sobo kruh in ga zlagajo ob stenah. Vedno več pekov prihaja. Hribi iz kruha rastejo. Soba postaja vse bolj tesna. Potem stoji tu očka in dirigira tej pekovski paradi. Mama priteče v sobo in zaskrbljeno vpraša: »Mož, kaj bo pa zdaj?«



»Otroka morata proč!« zavpije jezno. »Nimamo več prostora. Preveč kruha je v hiši!«

Mama lomi roke. Deklici žalostno jokata.

»Ven!« zavpije in preteče dvigne taktirko. Postelja se ubogljivo odkotali do okna. Okno se treskoma odpre. Postelja zleti skozi okno.

Leti nad velikim mestom, nad neko reko, čez griče, polja, gore in gozdove. Potem se spušča spet proti zemlji in pristane v mogočni, pragozdu podobni zmešnjavi drevja, kjer odmeva grozljivo vreščanje ptičev in strašno tuljenje zveri. Deklici trdi od strahu sedita v postelji.

V goščavi poka in prasketa.

Deklici sunkovito ležeta in se pokrijeta z odejo čez glavo. Iz grmovja se prikaže čarovnica. Ampak to ni čarovnica z odra, bolj je podobna gospe s sladkorčki iz lože. S kukalom gleda proti postelji, kima z glavo, se naduto

smehlja in trikrat zaploska z rokami.

Kot na povelje se mračen gozd spremeni v ves sončen travnik. Na travniku stoji hišica, zgrajena iz škatel za sladkorčke, ograja pa je iz tablic čokolade. Ptički veselo žvrgolijo, po travi pa poskakujejo zajčki iz marcipana in vse se blešči od zlatih gnezd, v katerih so pisani pirhi. Neki ptiček sede na posteljo in tako lepo prepeva, da se Lotica in Luiza končno le upata pogledati izpod odeje. Ko zagledata travnik z zajčki, čokoladna jajca in hišico iz sladkorčkov, zlezeta iz postelje in stečeta k ograji. Tam stojita v svojih spalnih srajcah in se čudita. »Posebna mešanica,« prebere Luiza »Krokijev in nugatov nadev!«

»In posebna grenka vrsta!« zakliče Lotica veselo. (Ona niti v sanjah ne mara nič sladkega!)

Luiza odtrga iz ograje velik kos čokolade. »Joj! Z orehi!« reče poželjivo in hoče ugrizniti.

Tedaj zaslišita iz hišice čarovničin smeh. Deklici se ustrašita. Luiza vrže čokolado daleč od sebe.

In že prihaja čez travnik mama s polnim vozičkom kruha.

»Pustita, otroka!« zavpije prestrašeno. »Vse je zastrupljeno!«

»Mamica, lačni sva bili!«

»Nata kruha! Nisem mogla prej iz pisarne.« Objame deklici in ju hoče odvreči, toda tedaj se vrata iz sladkorčkov odpro. Pokaže se očka, v rokah ima veliko žago, takšno, kakor jih imajo drvarji, in zavpije: »Pustite otroka pri miru, gospa Kerner!«

»To sta *moja* otroka, gospod Palfi!«

Toda oče jo odrine in prične pri zglavju žagati posteljo. Žaga cvili, da te stresa mraz in reže posteljo po dolgem, centimeter za centimetrom.

»Spustita se!« ukazuje oče.

Deklici se držita za roke in žaga se vse bolj približuje. Zdaj zdaj bo podrgnila po koži!

Mama presunljivo joka.

Sliši se, kako se čarovnica hihita.

Šele takrat popustita dekličini roki.

Žaga žaga posteljo na dva dela, dokler ne nastaneta iz nje dve postelji. Vsaka ima po štiri noge.

»Katero od dvojčic hočete, gospa Kerner?«

»Obe, obe!«

»Obžalujem,« reče on. »Pravica mora biti. Če se že ne morete odločiti, vzamem jaz tole! Meni je vseeno! Saj ju ne razločim!« On pograbi eno posteljo:

»Katera si ti?«

»Luizica!« zavpije ta. »Ampak tega ne smeš narediti!«

»Ne, ne!« zavpije tudi Lotica. »Ne smeta naju razpoloviti!«
»Molčita!« reče mož strogo. »Starši smejo vse!« In z vrvjo odvede s seboj eno posteljico k hišici iz sladkorčkov. Ograja se sama odpre.

Luiza in Lotica si obupani mahata.

»Pisali si bova!« vpije Luiza.

»Poštno ležeče,« odgovarja Lotica. »Spominčica München 18.«

Oče in Luiza zgineta v hišico. Potem izgine še hišica, kot da bi jo zbrisal.

Mama objame Lotico in pravi žalostno: »Sedaj sva sami, samcati.«
Naenkrat pa negotovo pogleda Lotico: »Katera od mojih deklic pa si? Podobna si Lotici!«

»Saj *sem* Lotica!«

»Ne, podobna si Luizi!«

»Saj *sem* Luiza!«

Mati prestrašeno pogleda deklici v obraz in spregovori z očetovim glasom:
»Enkrat kodrčki! Enkrat kite! Ista noska! Isti glavi!«

Lotica ima sedaj na desni strani kito, na levi pa kodrce kot Luiza. Iz oči ji derejo solze. Brezupno zamrmra: »Sedaj sama več ne vem, katera izmed naju dveh sem jaz! Oh jaz, uboga polovica!«

SEDMO POGlavJE

Minili so tedni — Pepi se znajde — Palačinke nimajo kosti — Vse se je spremenilo, najbolj pa Rezka — Dirigent Palfi poučuje klavir — Gospa Kerner si očita — Ančka Habersetzer dobiva zaušnice — Najlepši konec tedna na svetu

Pretekli so tedni od tistega prvega dneva in prve noči v tujem svetu in med tujimi ljudmi. Tedni, v katerih bi lahko vsak trenutek, vsak slučaj in vsako srečanje prineslo nevarnost in odkritje. Tedni s trepetanjem src in pismi, ki so zahtevala nujna pojasnila.

Vse je kar dobro minilo. Malo sreče je bilo pač tudi. Luiza se je »spet« naučila kuhati. Učiteljice v Münchnu so se tudi deloma zadovoljile s tem, da mala Kernerjeva ni več tako pridna, redna in pazljiva, kot je bila pred počitnicami, da pa je zato bolj živahna in odrezava.

Njihove dunajske kolegice pa nimajo prav nič proti temu, da je hčerka dirigenta Palfija sedaj bolj pazljiva in ji gre množenje bolje. Še včeraj je gospodična Gestetner precej naduto rekla v zbornici gospodični Bruckbauerjevi: »Opazovanje Luizinega razvoja je za vsako pedagoško oko zelo poučna izkušnja. Iz preveč živahnega temperamenta se je razvila umirjena moč, v nadrobnosti usmerjena volja po izobrazbi — in to je, draga kolegica, nekaj edinstvenega! In ne pozabite še na nekaj: ta preobrazba, metamorfoza značaja v višjo, bolj umirjeno formo je bila spontana, brez kakega vzgojnega prijema od zunaj!«



Gospodična Bruckbauer je prikimala in odgovorila: »Ta samosvoj razvoj značaja, ta lastna volja za formo se vidi tudi v spremembi Luizine pisave. Da, da, vedno pravim: pisava in značaj!« Sicer pa, kaj nam mar, kaj pravi gospodična Bruckbauer.

Raje z vsem dolžnim priznanjem prisluhnimo, kako je Pepi, pes dvornega svetnika Strobla, že pred nekaj časa začel spet s staro navado, da želi deklici pri mizi dirigenta Palfija dober dan. Čeprav presega to njegovo pasjo pamet, je pristal na to, da Luiza ne diši več tako kot Luiza! Pri ljudeh je vse mogoče, zakaj ne bi bilo tudi to!

Poleg tega pa sedaj ta ljuba deklica ne je več toliko palačink, namesto teh ji zelo prijajo mesne jedi. In če se spomnimo, da palačinke nimajo kosti, kotleti pa jih imajo razveseljivo mnogo, bomo lahko še dosti bolje razumeli, zakaj je Pepi spet zaupljiv.

Če so že Luizine učiteljice videle, kako se je Luiza spremenila, kaj bi rekli šele o Rezki, gospodinji Rezki, če bi jo poznali bolje. Kajti Rezka je nedvomno postala resnično popolnoma drug človek. Mogoče v bistvu niti ni bila goljufiva, površna in lena? Mogoče je bila taka samo zato, ker ni bilo strogega očesa, ki bi bilo bedelo nad vsem in vse videlo?

Odkar je v hišici Lotica, ki blâgo in neopazno opazuje, vse odkriva in ve vse, kaj je v kuhinji in kleti, se je Rezka razvila v »prvorazredno« moč.

Lotica je pregovorila očeta, da denarja za gospodinjstvo ne daje več Rezki, ampak njej. Kar nekam smešno je, kadar sedaj Rezka potrka in vstopi v otroško

sobo, da od devetletne deklice, ki resno sedi za mizo in dela domače naloge, dobi denar. Rezka ubogljivo poroča, kaj mora nakupiti za večerjo in kar je še potrebno v gospodinjstvu.

Lotica hitro izračuna stroške, vzame iz miznice denar, ga našteje Rezki in zapiše znesek v knjižico. Zvečer pa bosta znesek vestno obračunali.

Celo očka je opazil, da se sedaj v gospodinjstvu porabi manj in da, čeprav daje manj denarja, stoji na mizah vedno cvetje; tudi v ateljeju na Kärtnerici. V Rotenturmski ulici pa je postalo res prav domače. »Kot da je ženska roka v hiši!« je nedavno pomislil. Pri tem ga je zazeblu pri srcu...

Gospodična Irena Gerlach, dama s sladkorčki, je opazila, da se sedaj bolj pogosto in dosti več časa zadržuje v Rotenturmski ulici. In poklicala ga je na odgovor. Zelo previdno seveda, ker umetniki so občutljivi ljudje!

»Veš,« ji je povedal, »sem pa le doživel, da vidim, kako Luiza sedi pri klavirju in tiho in zadovoljno udarja po tipkah. In pri tem poje neko pesmico! Čudovito! Prej pa ni hotela h klavirju, pa če bi jo bil z udarci podil!«

»No in?« se je gospod Palfi v zadregi nasmejal. »Sedaj jo poučujem klavir. Strašno zadovoljna je pri tem. Jaz tudi!«

Gospodična Gerlach pogleda zelo prezirljivo, kajti ona je umsko visoko stoječa osebnost. Potem pa ujedljivo reče: »Mislila sem, da si komponist in ne klavirski učitelj za majhne deklice.«

Prej bi kaj takega nihče ne smel reči umetniku Ludviku Palfiju. Danes se je pa smejal kot kakšen šolarček in vzkliknil: »Pa saj še nikoli v svojem življenju nisem toliko komponiral kot sedaj. In nikoli tako dobro!«

»Kaj pa bo?«

»Opera za otroke,« je odgovoril.

V očeh učiteljic se je torej Luiza spremenila. V dekličinih očeh sta se spremenila Rezka in Pepi. V očetovih očeh se je spremenila Rotenturmska ulica. Cel kup sprememb!

Tudi v Münchnu se je spremenilo marsikaj. Ko je mama opazila, da Lotica ni več tako gospodinjaska in marljiva v šoli, zato pa bolj živahna in vesela, je sama pri sebi govorila: »Luizalota, ti si iz majhne ubogljive osebnice naredila gospodinjko in ne otroka! Komaj pa je bila nekaj tednov s svojimi vrstnicami v gorah ob jezeru, že je postala, kar bi zmeraj morala biti: vesela deklica. Daleč od tvojih skrbi. Sebična si bila! Sramuj se! Bodi zadovoljna, če je Lotica vesela in srečna! Kar mirno naj ubije kakšen krožnik, ko pomiva posodo! Naj celo prinese iz šole učiteljčino sporočilo: ‚Lotičina pazljivost in vestnost, na žalost, znova upadeta. Sošolki Ančki Habersetzer je včeraj spet prisolila štiri krepke zaušnice.‘

Materina dolžnost je, pa če ima še toliko skrbi, obvarovati svojega otroka, da ne bo prekmalu pregan iz otroškega sveta!«

Tako in podobno je dopovedovala sama sebi in nekega dne končno tudi gospodični Linnekoglovi, Lotičini razredničarki.

»Moja deklica,« tako je rekla, »mora biti otrok in ne v rasti zaostal odrasel človek. Dosti bolj všeč mi je, da je živahna in poredna, kot pa da bi po vsej sili ostala vaša najboljša učenka.«

»Ampak prej je znala Lotica združiti oboje,« je odgovorila gospodična Linnekogel rahlo užaljena.

»Zakaj tega več ne zna — ne vem. Zaposlena ženska sploh premalo ve o svojem otroku. Biti mora v zvezi s počitnicami. Eno pa vem in vidim: tega ne zmore več! In to je odločilno!«

Gospodična Linnekogel si odločno popravi naočnike. »Jaz imam kot vzgojiteljica in učiteljica vaše hčerke, na žalost, drugačne cilje. Moram in bom poskušala, da znova dosežem otrokovo notranjo harmonijo!«

»Ali res mislite, da majhna nepazljivost pri računanju in kakšna packa v zvezku...«

»Dober primer, gospa Kerner! Zvezek! Ravno Lotičina pisava dokazuje, da je otrok, kako bi rekla, izgubil notranje ravnotežje. Pa pustiva pisavo. Se vam zdi prav, da Lotica tepe svoje sošolke?«

»Kolikor vem, je tepla samo Ančko Habersetzer...«

»Samo?«

»Da, in ta Ančka Habersetzer je zaušnico pošteno zaslužila! Navsezadnje jo pa tudi mora nekdo oklofutati!«

»Toda, gospa Kerner!«

»Učiteljici ne bi bilo treba ščititi te velikanke, ki svojo togoto skrivaj stresa na najslabotnejše v razredu!«

»Kako prosim? O tem nimam pojma.«

»Potem kar vprašajte ubogo majhno Ilzo Merk! Mogoče vam bo ta lahko kaj povedala...«

»Zakaj mi pa Lotica ni tega povedala, ko sem jo kaznovala?«

Sedaj je pa gospa Kerner, ki se ji je v glasu poznalo malo zmagoslavja, odgovorila: »Manjka ji, kakor pravite vi temu — duševno ravnotežje!« Potem je odhitela v uredništvo. Da bi prišla pravočasno, je morala vzeti taksi. Dve marki trideset. Oh, ta denar!

V soboto popoldne je mama pripravila nahrbtnik in rekla: »Obuj moje čevlje! Greva v Garmisch in se vrneva šele jutri zvečer.«

Luiza je nekoliko boječe vprašala: »Mamica, pa ne bo to — predrago?«



Gospo Kerner je to malo zbolelo. Potem se je pa nasmejala: »Če bo denar pošel, te born pa po poti prodala!«

Deklica je od veselja plesala: »Krasno! Ko boš imela denar, bom pa jaz ljudem pobegnila. In če me tri ali štirikrat prodaš, bova imeli toliko, da ti ne bo treba en mesec delati!«

»Tako draga si?«

»Tri tisoč mark in enajst fenigov! — In orglice vzamem tudi s seboj?«

To je bil izlet — nekaj sijajnega, kot maline s smetano! Iz Garmischa sta šli čez Grainau do Badenskega jezera. Od tam pa še na Eibsko jezero. Z orglicami in glasno pesmijo! Potem sta šli skozi visoke gozdove navzdol. Čez drn in strn. Nabirali sta jagode in lepo skrivnostno cvetje. Lilijam podobne zlate klobuke in vijoličaste ciklame. In mah z majhnimi sivimi čeladami na glavi. In majhne gorske vijolice, ki so tako lepo dišale, da je bilo skoraj nepojmljivo!

Zvečer sta prispeli v vas, ki seji pravi Gries. Najeli sta sobo z eno posteljo. Ko sta v gostinski sobi povečerjali izdatne dobrote iz nahrbtnika, sta legli *skupaj* v posteljo. Zunaj na travniku pa so murni izvajali svojo »malo nočno glasbo«...

V nedeljo zjutraj sta šli naprej. V Ehrwald in v Lermoos. Zugspitze je srebrno blestela. Mimo so hodili kmetje v svojih nošah. Krave so stale na vaški cesti, kot da klepetajo ob kavi.

Potem sta šli čez Törl. To je bilo plezanje! Grozno! Prišli sta na travnik in sta sredi milijonov poljskih cvetic jedli kuhana jajca in kruh s sirom. Za poobedek sta pa imeli malo spanja v travi!

Skozi malinovo grmičevje in roj frfotajočih metuljev sta zavili proti Eibskemu jezeru. Kravji zvonci so oznanjali poldan. Gledali sta vzpenjačo, kako polzi na Zugspitz — kot bi hotela v nebo! Jezero v dolini je bilo videti čisto majhno.

»Kot bi bil kak velikan pljunil!« je zaneseno rekla Luiza.

V Eibskem jezeru sta se seveda kopali. Potem je mama na hotelski terasi naročila kavo in pecivo. In zdaj je bil že skrajni čas, da se vrneta v Garmisch.

Zadovoljni in od sonca porjaveli sta sedeli v vlaku. In simpatični starček, ki jima je sedel nasproti, nikakor ni hotel verjeti, da je mlado dekle poleg Luize njena mama in da si še celo sama služi kruh.

Doma sta se zavalili v postelji kot dve vreči. »Mama, danes je bilo tako lepo, tako lepo, kot nič na svetu!« To so bile Luizine zadnje besede, preden je zaspala.

Mama je še nekaj časa bedela. Za tako lahko dosegljivo srečo je do sedaj prikrajševala svojo hčerko! »No, pa saj še ni prepozno!«

Potem je Luizalota Kerner zaspala. Smehljala se je. Smehljaj je preletel njen obraz, kot veter Eibsko jezero.

Deklica se je spremenila. In spreminjati se je začela še mama!

OSMO POGLAVJE

**Gospod Gabele ima premajhna okna — Obisk na Kärtnerici —
Diplomatski pogovori — Očetje morajo biti strogi — Pesem v c-molu —
Načrti za poroko — Koblenška ulica št. 43 — Gospodične Gerlach je samo
uho — Dvorni svetnik Strobl je zaskrbljen — Dirigent boža punčko iz
celuloida**

Nič več ni z Lotičinim igranjem. Pa ni ona kriva. Samo očka sedaj nima več toliko časa, da bi jo učil. Mogoče je to v zvezi z opero za otroke? Mogoče. Ali pa? Deklice čutijo, kadar ni kaj v redu. Če očetje govorijo o operah za otroke in molčijo o gospodični Gerlach v zavohajo kakor živalce, od kod preti nevarnost.

Lotica stopi iz stanovanja v Rotenturmski ulici in pozvoni na nasprotnih vratih. Tam stanuje slikar Gabele, simpatičen in ljubezniv gospod, ki bi Lotico rad slikal, če bi imela kaj časa.

Gospod Gabele odpre vrata: »O, Luiza!«

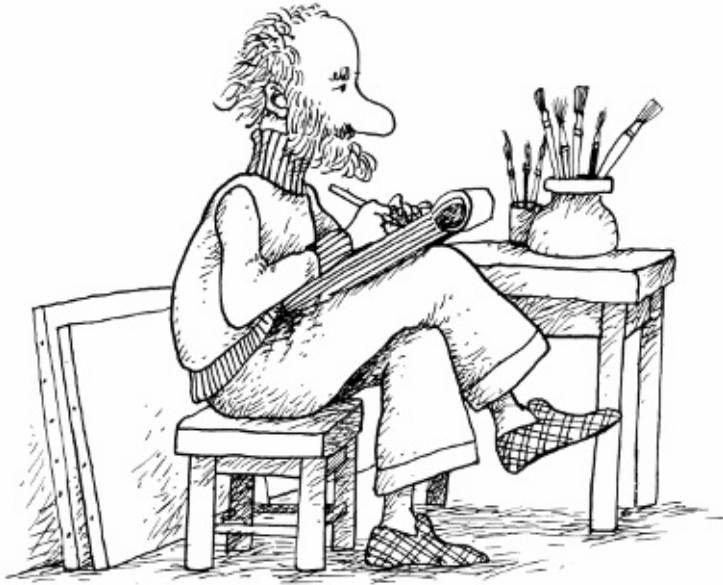
»Danes imam čas,« reče ona.

»Samo trenutek,« vzklikne on in odhiti v svojo delovno sobo. Tu vzame z zofe veliko pregrinjalo in z njim pokrije sliko, ki jo ima na stojalu. Ravno kar slika neki klasičen prizor iz antike. Takšne stvari niso zmeraj za otroke!

Nato popelje deklico v sobo, jo posadi na stolček, vzame v roko skicirko in jo začne risati.

»Sedaj pa ne igraš več tako pogosto klavirja,« pripomni.

»Vas je zelo motilo?«



»Niti najmanj! Nasprotno! Prav pogrešam ga!«

»Očka nima več toliko časa,« pove ona resno. »Komponira opero. Opera za otroke bo.«

Slikar je tega vesel. Potem se pa razjezi: »Takale okna!« godrnja. »Nič se ne vidi. Atelje bi moral imeti!«

»Zakaj si pa potem kakšnega ne najamete?«

»Zato, ker jih ni. Ateljeji so zelo redki.«

Čez nekaj trenutkov reče deklica: »Očka ima atelje. Z velikimi okni. In s svetlobo od zgoraj.«

Slikar Gabele nekaj zagodrnja.

»Na Kärtnerici,« pristavi Lotica. In nekaj časa: »Za komponiranje ni treba toliko svetlobe kot za slikanje, kajne?«

»Ne,« odgovori gospod Gabele. Lotica poskuša še korak dalje. Zamišljeno reče: »Pravzaprav bi očka lahko zamenjal z vami! Potem bi vi imeli večja okna in več svetlobe za slikanje. Očka pa bi imel sobo za komponiranje čisto zraven drugega stanovanja!« Videti je, kot da ta zamisel brezmejno veseli Lotico. »Ali ne bi bilo to praktično?« Gospod Gabele bi se lahko ne strinjal. Ker pa to ne gre, se nasmehne in reče: »Seveda bi bilo praktično. Vprašanje je samo, če je tudi očka istega mnenja?«

Lotica prikima. »Vprašala ga bom. Še danes.«

Gospod Palfi sedi v svojem ateljeju. Ni sam. Pri njem je neka dama. Gospodična Irena Gerlach je »slučajno« imela v bližini neke opravke in je pomislila: »Kako bi bilo, če bi skočila malo gor, k Ludviku?«

Ludvik je odložil svoje partiturne liste in se pogovarja z Ireno. Najprej se malo jezi, ker ne more za vse na svetu trpeti, da ga kdo neprijavljen napade in moti pri delu. No, počasi le zmaga zadovoljstvo, da sedi s tako lepo damo in ji kot slučajno boža roko.

Irena Gerlach ve, kaj hoče! Poročiti se hoče z gospodom Palfijem. Slaven je! Všeč ji je. Posebnih ovir torej ni. On niti ne sluti, kakšna velika sreča ga čaka! Toda ona mu bo sčasoma že vse obzirno razložila. Nazadnje se mu bo še zdelo, da je sam prišel na idejo o poroki!

Vsekakor pa je še ena ovira: neumna deklica! Ko pa bo Irena podarila Ludviku otroka, morda celo dva, se bodo stvari uravnale, tako kot si želi. Irena Gerlach bo že ukrotila to resno, plaho paglavko!

Nekdo pozvoni.

Ludvik odpre.

In kdo je pred vrati? Resna, plaha paglavka! V rokah ima šopek cvetja; naredi poklonček in pravi: »Dober dan, očka! Sveže cvetje sem ti prinesla!« Potem vstopi v atelje, se malo pokloni gostji, vzame vazo in izgine v kuhinjo.

Irena se hudobno nasmeje: »Če gledam tebe in tvojo hčerko, imam vtis, da si pod copato!«

Dirigent se v zadregi nasmeje: »Zadnji čas dela vse zelo odločno. Vse, kar stori, je tako na svojem mestu, da moraš kar sprejeti!«

Vtem ko gospodična Gerlach skomigne s svojimi lepimi rameni, se Lotica vrne. Najprej postavi na mizo sveže cvetje, potem pa prinese posodo. Medtem ko razpostavlja skodelice, reče očetu:

»Hitro bom skuhala kavo! Tvojemu obisku moramo vendar kaj ponuditi!« Oče in njegova gostja gledata zbegano za njo. »In jaz sem mislila, da je ta deklica plaha,« pomisli gospodična Gerlach. »Oh, kako sem bila neumna!«

Kmalu pride Lotica s kavo, sladkorjem in smetano. Nalije kot prava gospodinja. Ponudi sladkor in porine pred gostjo smetano, sede k očetu in reče s prijaznim smehljajem: »Zaradi družbe bom pa naredila požirek!«

Oče ji nalije kavo in jo kavalirsko vpraša: »Koliko smetane, draga dama?«

Deklica se zasmee: »Pol in pol, dragi gospod!«

»Prosim lepo, draga dama!«

»Prav lepa hvala, gospod!«

Pijejo. Molčijo. Potem pa prične Lotica s pogovorom:

»Pravkar sem bila pri gospodu Gabeleju.«

»Te je slikal?«

»Samo malo,« odgovori deklica. Še požirek kave, in nedolžno pristavi: »Premalo svetlobe ima. Predvsem bi potreboval svetlobo od zgoraj.«

»Potem naj pa najame takšen atelje, ki bo imel svetlobo od zgoraj,«

pripomni dirigent zbrano in niti ne opazi, da drči ravno tja, kamor ga vodi Lotica.

»To sem mu rekla tudi jaz,« pojasni ona. »Toda vsi ateljeji so že oddani.«

»Kakšna mala grdoba,« pomisli gospodična Gerlach, ker ona kot Evina potomka že sedaj ve, kaj ima otrok za bregom. Pravilno...

»Za komponiranje pa ni ravno potrebna svetloba od zgoraj, očka?«

»Pravzaprav — ne!«

Deklica zajame sapo in gleda napeto v njegov suknjič in vpraša, kakor da bi ji šele sedaj prišlo na misel: »Kaj če bi ti menjal z gospodom Gabelejem?«

»Hvala bogu!« se ji odvali kamen od srca. »Zdaj je izrečeno!« Lotica gleda očeta. Njene oči plaho prosijo.

Očetov pogled pa se napol jezen, napol vzradoščen sprehaja od deklice do elegantne dame, ki ima ravno toliko časa, da si pričara na obraz blago ironičen nasmeh.

»Tako bi gospod Gabele imel atelje,« reče deklica in glas ji nekoliko drhti, »s toliko svetlobe, kot je rabi. Ti bi pa stanoval čisto zraven nas. Blizu Rezke in mene.« Lotičine oči klečijo pred očetovim pogledom, če se lahko tako izrazimo ... »Ravno tako sam boš, kakor si tukaj. In če kdaj ne boš hotel biti sam, boš stopil samo čez hodnik in boš doma. Niti klobuka ti ne bo treba dajati na glavo. In opoldne bi tako lahko jedli doma. Ko bo kosilo pripravljeno, bomo trikrat pozvonili na tvojih vratih. Zmeraj bomo kuhali, kar boš hotel. Tudi prekajeno svinjsko meso. In kadar boš igral, te bomo slišali skozi zid.« Dekličin glas je vse bolj plah. Nazadnje zamre...

Gospodična Gerlach sunkovito vstane. Mudi se ji domov. Kako čas beži! In pogovor je bil tako zanimiv!

Dirigent Palfi pospremi obiskovalko. Poljubi ji odišavljeno roko.

»Torej, drevi na svidenje!«

»Mogoče ne boš imela časa?«

Ona se smehlja: »Mogoče se boš ravno selil?«

On se smeje...

»Ne smej se prezgodaj! Kolikor poznam jaz tvojo hčerko, je že naročila postrežke!« Besna odhiti po stopnicah.

Ko se dirigent vrne v atelje, Lotica že pomiva posodo. Dirigent udari nekaj taktov na klavirju. Potem pa hodi z velikimi koraki sem pa tja po sobi. Slednjič se zagleda v počečkano partituro.

Lotica zelo pazi, da ne ropoče s krožniki in skodelicami. Ko vse obriše in zloži nazaj v omaro, si posadi na glavo klobuček in stopi v atelje.

»Na svidenje, očka!«

»Na svidenje!«

»Prideš danes na večerjo?«

»Ne. Danes ne...«

Deklica se rahlo prikloni in mu poda v slovo roko.

»Veš kaj, Luiza! Nimam rad, da kdo preveč skrbi zame, tudi moja hčerka ne. Jaz sam najbolje vem, kaj je zame dobro!«

»Gotovo, očka,« odgovori deklica tiho in mirno. Še zmeraj drži iztegnjeno roko, da bi se rokovala z očetom.

On ji nazadnje le stisne roko in pri tem opazi, da se deklici na trepalnicah svetijo solze.

Oče se mora naučiti strogosti! Zato se dela, kot da nič ne vidi; na hitro pokima in sede h klavirju.

Lotica gre k vratom, jih pazljivo odpre in izgine.

Dirigent Palfi si gre z roko skozi lase. Otroške solze! Še to! In pri vsem tem naj komponira opero za otroke! Ne gleda rad pri takšni mali stvarci oči, polnih solz. Visele so ji na dolgih trepalnicah kot rosa na tankih travnih bilkah...

Odigra nekaj tonov. Prisluškujoče skloni glavo. Potem preigra še enkrat isto vrsto tonov. Zdaj jih ponovi v sekvenci. To je variacija vesele otroške pesmi iz njegove opere v molu. Menja ritem. Dela.

Le kaj bi z otroškimi solzami? Ampak umetniku včasih le pridejo prav! Takoj bo vzel notni papir in zapisal note. In nazadnje se bo zadovoljno naslonil in si pomel roke, ker mu je uspelo napisati takšno čudovito pesem v c-molu. Ali ni ne blizu ne daleč kakega velikana ali koga drugega, ki bi mu od časa do časa nategnil hlače?

Zopet so minili tedni. Gospodična Gerlach ni pozabila prizora v ateljeju. Dekličin predlog, naj se očka preseli v atelje gospoda Gabeleja, je razumela tako, kot je bil zamišljen: kot vojno napoved! Prava ženska — in Irena Gerlach je prava ženska, čeprav je Lotica ne trpi, se ne da dolgo prositi! Pozna svoje orožje. Zna ga uporabljati. Vse svoje puščice je izstrelila v utripajočo tarčo — dirigentovo srce. Vse puščice so zadele v črno. Njihove konice tiče v srcu moža — ljubljenelega sovražnika. On pa ne ve, kaj naj stori.

»Hočem, da postaneš moja žena,« pravi. Zveni kot ukaz.

Ona ga boža po laseh, se smehlja in pravi porogljivo: »No, potem bom jutri oblekla svojo najlepšo obleko, dragec, in zaprosila tvojo hčerko za tvojo roko.«

Še ena puščica se mu je zasadila v srce. Tokrat je bila strupena.

Slikar Gabele riše Lotico. Naenkrat spusti skicirko in pravi:

»Kaj ti je Luizica? Danes si takšna kot polit kužek!«

Deklica težko diha, kot da ji leži na prsih težak kamen. »Ali, saj ni nič takega!«

»Je kaj narobe v šoli?«

Odkima z glavo. »To še ne bi bilo tako hudo.«

Slikar Gabele odloži skicirko: »Veš kaj, ti mala žalovalka? Dosti za danes!« Vstane. »Pojdi in se malo sprehodi. To te bo razvedrilo!«

»Ali če bi malo igrala?«

»Še bolje,« reče on. »Slišal te bom skozi zid. Tako bom imel tudi jaz nekaj od tega.«

Ona mu pomoli roko, se pokloni in gre.

Slikar zamišljeno gleda za deklico. Ve, kako težko lahko pritiskata skrb in žalost na otroško srce. Tudi on je bil nekdaj otrok in tega ni pozabil kot večina drugih odraslih.

Ko zasliši iz sosednjega stanovanja klavir, odobravajoče pokima in prične prižvižgovati melodiji.

Potem z enim zamahom potegne pregrinjalo s stojala, prime paleta in čopič; s priprtimi očmi ogleduje sliko in se loti dela.

Dirigent Palfi pride v Rotenturmsko ulico. Zdi se mu, kot bi bile stopnice dvakrat višje kakor ponavadi. Plašč in klobuk obesi na obešalnik. Luiza igra? No, morala bo za nekaj časa prenehati in ga poslušati. Poravnava si suknjič, kot bi šel na obisk k ravnatelju gledališča. Potem odpre sobna vrata.

Deklica dvigne pogled s tipk in se mu nasmehne: »Očka! Joj, kako lepo, da si prišel!« In skoči s stola. »Bi kavo?« Že hoče v kuhinjo.

On jo odločno zadrži: »Hvala, ni treba. Govoriti moram s teboj! Usedi se!«

Lotica sede v velik naslanjač, v katerem je bila videti kot punčka iz celuloide, pogladi si kockasto krilo in gleda očeta.

Oče nervozno pokašlja, se sprehodi nekaj korakov sem in tja in se ustavi pred naslanjačem. »Torej, Luizica, gre za zelo važno in resno zadevo. Odkar tvoja mama ni več tukaj, — ni več tukaj — sem bil sam. Sedem let! Seveda, nisem bil čisto sam, saj sem imel tebe. In te še zmeraj imam.«

Deklica ga pogleda z razprtimi očmi.

»Kakšne neumnosti klatim,« pomisli. Strašno jezen je sam na sebe.

»Kratko in jasno,« reče, »nočem biti več sam. Nekaj se bo spremenilo v mojem in s tem tudi v tvojem življenju.«

V sobi vlada tišina.

Samo muha se brenčeče poskuša prebiti skozi šipo na prosto.

(Vsak bi ji lahko povedal, da je to popolnoma zaman in da si bo samo potrla svojo mušjo glavo! Muhe so pač neumne, ljudje pa pametni. Kajne?)

»Sklenil sem, da se zopet poročim.«

»Ne,« reče deklica glasno. Zveni kot krik. Potem tiho ponovi: »Prosim te, ne očka, prosim, prosim ne...!«

»Gospodično Gerlach poznaš. Zelo rada te ima. Dobra mama ti bo. Bilo bi težko in napak, da bi doraščala v hiši, kjer ni ženske.« (Ali ni ganljiv? Manjka le še njegovo potrdilo, da še hoče poročiti samo zato, da bi deklica zopet imela mamo!)

Lotica kar naprej kima z glavo in pregiba ustnice. Kot kakšen avtomat, ki se ne more ustaviti. V zraku je nekakšen nemir.

Zato oče zopet pogleda vstran in reče: »Mnogo hitreje, kot misliš, se boš navadila na nove razmere. Slabe mačehe so samo še v pravljičah. Torej, Luizica, vem, da se lahko zanesem nate. Ti si najpametnejša navihanka na svetu!« Pogleda na uro. »Zdaj moram iti. Z Lusserjem moram korepetirati Rigolleta.« In že ga ni.

Deklica sedi kot omamljena.

Dirigent Palfi si posadi v predsobi klobuk na svojo umetniško glavo. Iz sobe se zasliši krik »očka«, kot bi se kdo utapljal.

»V sobi se človek ne more utopiti,« si misli dirigent Palfi in gre. Mudi se mu. Mora delati s komornim pevcem Lusserjem!

Lotica se je prebudila iz svoje omamljenosti. Še v obupu ohrani svoj smisel za praktično. Kaj storiti? Nekaj je treba ukreniti. To je jasno! Očka se ne sme nikoli poročiti z drugo žensko, nikoli! Saj vendar *ima* ženo! Čeprav ni več pri njem. Deklica ne bi nikoli trpela kake nove matere, nikoli! Saj ima svojo mater, svojo nad vse ljubljeno mamico!

Mogoče bi mama lahko kaj pomagala. Toda ona ne sme tega zvedeti. Ne sme zvedeti velike skrivnosti obeh deklic, posebno pa ne tega, da se hoče oče poročiti z gospodično Gerlach.

Preostane samo še ena pot. In te se mora Lotica lotiti sama!

Vzame telefonski imenik in ga z drhtečimi prsti prelistava. Gerlach. Ni dosti Gerlachov. Gerlach Štefan, ravnatelj dunajskih gostinskih podjetij. Kobenclova ulica 43. Očka je zadnjič pripovedoval, da ima oče gospodične Gerlach hotele in restavracije, njegov je tudi Imperial, v katerem vsak dan kosita. Kobenclova ulica številka 43!

Ko ji Rezka pojasni, kako se mora peljati do Kobenclove ulice, si deklica posadi klobuček na glavo, obleče plašč in pravi: »Grem!«

»Kaj pa boš v Kobenclovi ulici?« jo radovedno vpraša Rezka.

»Moram z nekom govoriti!«

»Ampak kmalu se vrni!«

Deklica prikima in gre.

Sobarica smeje se vstopi v razkošno opremljeno sobo Irene Gerlach.

»Neki otrok bi rad govoril z vami, milostljiva gospodična,« pove. »Majhna deklica.«

Milostljiva gospodična sije ravnokar namazala nohte in mahaz rokami po zraku, da bi se ji lak hitreje posušil. »Majhna deklica?«

»Ime ji je Luiza Palfi.«

»Aaaa,« pravi zategnjeno milostljiva gospodična. »Pripelji jo gor!«

Sobarica odide.

Mlada dama vstane in vrže pogled proti ogledalu in se nasmeje svojemu resnemu in pričakujočemu obrazu. »Luise Millerin prihaja k lady Milford,« veselo pomisli. Dama je precej izobražena!

Ko deklica vstopi, gospodična Gerlach naroči sobarici: »Pripravi nama čokolado in prinesi napolitanke!« Potem se ljubeznivo obrne k svoji obiskovalki: »Kako lepo, da si me prišla obiskat! Sedaj šele vidim, kako nevljudna sem. Že zdavnaj bi te morala povabiti. Ne boš odložila?«

»Hvala,« reče deklica. »Ne born ostala dolgo.«

»Tako?« Irena Gerlach poskuša zadržati svoj prijateljsko pokroviteljski videz. »Upam, da imaš vsaj toliko časa, da boš sedla?«

Deklica sede na rob stola in ves čas ne umakne pogleda z Irene Gerlach.

Tej se zdi položaj zmeraj bolj neumen. Toda obvlada se. Kljub vsemu je tu *nekaj* na kocki. In ona hoče zmagati — in zmagala bo!

»Si šla slučajno tod mimo?«

»Ne, moram vam nekaj reči!«

Irena Gerlach se očarljivo smehlja: »Sama ušesa so me. Za kaj gre?«

Deklica zdrsne s stola, in stoječ sredi sobe, pove:

»Očka mi je rekel, da bi se vi radi poročili z njim.«

»Je res tako rekel?« Gospodična Gerlach se glasno zasmije.



»Ti ni morda rekel, da bi se *on* rad poročil z mano? Sicer pa to ni važno. Torej: da, Luiza, tvoj očka in jaz se bova poročila. Medve bova pa gotovo lepo shajali druga z drugo. O tem sem trdno prepričana. Ti ne? Glej, brž ko bova samo nekaj časa stanovali in živeli skupaj, bova postali najboljši prijateljici. Obe se bova potrudili. Tu imaš mojo roko, da bo tako!«

Deklica se umakne in resno reče: »Vi se ne smete poročiti z očkom!«

Mala si res daleč upa. »In zakaj ne?«

»Zato, ker ne!«

»To ni kaj zadovoljivo pojasnilo,« reče ostro gospodična Gerlach. Vse se ji zdi, da ne bo šlo z lepim! »Ti mi boš prepovedala poročiti se s tvojim očetom?«

»Da!«

»To pa že vse presega!« Mlada dama se je razjezila. »Prosim, pojdi zdaj domov. Ali bom očetu kaj povedala o tem nenavadnem obisku, bom še

razmislila. Če mu ne bom povedala, bo to samo zaradi najinega bodočega prijateljstva, v katero še zmeraj verjamem. Na svidenje!«

Deklica se na vratih še enkrat obrne in reče: »Pustite naju pri miru. Prosim, prosim!«

Potem je gospodična Gerlach ostala sama.

Tu je samo en izhod: poroka mora biti čim prej! Potem bo treba deklico spraviti v kakšen internat. Takoj! Samo najstrožja vzgoja tuje roke lahko še kaj zaleže!

»Kaj bi radi?«

Sobarica stoji s pladnjem v roki. »Prinesla sem čokolado in napolitanke. Kje pa je deklica?«

»Pojdite k vragu!«

Dirigent Palfi danes ne bo prišel na večerjo, ker bo dirigiral v operi. Zato dela deklici družbo pri mizi Rezka, kot zmeraj ob takšnih priložnostih.

»Saj danes sploh nič ne ješ,« očitajoče pripomni Rezka. »In takšna si kot kakšen duh, da bi se te človek kar ustrašil. Kaj ti je?«

Lotica odkima in molči.

Gospodinja prime deklico za roko in jo prestrašena spusti. »Saj imaš vročino! Takoj v posteljo!« Potem stokajoč in vsa zasopla nese popolnoma apatično stvarco v otroško sobo, jo sleče in položi v posteljo.

»Nič ne povejte očku!« mrmra mala. Zobje ji šklepetajo. Rezka obloži deklico z blazinami in jo pokrije. Potem steče k telefonu in pokliče doktorja Strobla.

Stari gospod obljubi, da pride takoj. Ravno tako razburjen je kot Rezka.

Rezka teče spet v spalnico. Deklica tolče okoli sebe in brblja zmešane, nerazumljive stvari. Odeje in blazine leže na tleh.

Ko bi vsaj že prišel doktor Strobl! Kaj storiti? Obkladke? Toda kakšne? Mrzle? Tople? Mokre? Suhe?

V odmoru sedi dirigent Palfi v sopranistkini garderobi. Popijeta požirek vina, nato se pogovarjata o gledališču. Ljudje iz gledališča govorijo zmeraj samo o gledališču! Tako je pač. Nekdo potrka.

»Naprej!«

Vstopi inspicient. »Nazadnje sem vas le našel, gospod profesor!« vzklikne živahni starček.

»Iz Rotenturmske ulice so nam telefonirali. Vaša deklica je nenadoma zbolela. Takoj so poklicali doktorja Strobla. Zdaj je gotovo že tam!«

Dirigent prebledi. »Hvala, Herlička,« reče tiho. Inspicient gre.

»Gotovo ni kaj nevarnega,« reče pevka. »Je mala že imela ošpice?«
»Še ne,« reče in vstane. »Oprostite, Mici!« Ko se vrata za njim zapro, se spusti v tek.

Palfi telefonira: »Halo, Irena!«

»Kaj je, dragec? Kaj je že konec? Jaz še zdaleč nisem napravljena.«



Hitro ji poroča, kar je ravnokar slišal. Nato reče: »Bojim se, da se danes ne bova mogla videti...«

»Seveda ne, verjetno ni nič hudega... Je mala že imela ošpice?«

»Ne,« ji nepotrpežljivo odgovori. »Klical te bom spet jutri zjutraj.« Nato spusti slušalko.

Končno je predstave konec. Dirigent teče po stopnicah hiše v Rotenturmski ulici. Rezka mu odpre. Na glavi ima še klobuk, ker je bila v dežurni lekarni.

Doktor Strobl sedi ob postelji.

»Kako ji je?« vpraša tiho oče.

»Ne ravno dobro,« odgovarja doktor Strobl. »Lahko mirne duše govorite glasno. Dal sem ji injekcijo.«

Lotica vsa rdeča v obraz leži med blazinami in težko diha.

Obraz je skremžila, kakor da jo umetno spanje, h kateremu jo je prisilil doktor Strobl, zelo boli.

»Ošpice?«

»Sploh ne...« zamrmra doktor Strobl.

Rezka stopi v sobo in smrka.

»Dajte že enkrat z glave ta klobuk!« ji nervozno reče dirigent.

»Da, da, seveda! Oprostite!« Sname klobuk in ga obdrži v rokah.

Doktor Strobl vprašujoče pogleda oba:

»Deklica očitno doživlja hudo duševno krizo. Veste kaj o tem? Nič? Ali vsaj kaj domnevate?«

Rezka pove: »Seveda ne vem, če je to s tem kaj v zvezi... ampak... popoldne je bila zunaj, ker je hotela z nekom govoriti. Preden je šla, me je vprašala, kako bi prišla najhitreje do Kobenclove ulice.«

»Do Kobenclove ulice?« vpraša doktor in pogleda dirigenta.

Palfi gre hitro k telefonu: »Je bila Luiza danes pri tebi?«

»Bila,« odgovori ženski glas. »Ampak, kako da ti je to povedala?«

Dirigent ji na to ne odgovori, ampak sprašuje dalje: »Kaj pa je hotela?«

Gospodična Gerlach se jezno posmeje: »Naj ti še to sama pove!«

»Povej mi, prosim te!« Še sreča, da ga ni mogla videti v obraz.

»Prišla mi je pravzaprav prepovedat, da bi postala tvoja žena,« odgovori razdraženo gospodična Gerlach.

On nekaj zamrmra in spusti slušalko.

»Kaj pa ji je?« vpraša gospodična Gerlach in šele tedaj opazi, da je zveza pretrgana. »Taka mala grdoba!« reče polglasno. »Bori se z vsemi sredstvi! Leže in se dela bolno!«

Doktor Strobl se poslovil in da še nekaj navodil.

Dirigent ga pri vratih zadrži: »Kaj je otroku?«

»Živčni zlom. Prišel bom zopet jutri zjutraj. Lahko noč!«

Dirigent gre v otroško sobo, sede k postelji in reče Rezki:

»Ne potrebujem vas več. Lahko noč!«

»Vseeno je boljše...«

On jo samo pogleda.

Rezka gre. V rokah ima še zmeraj klobuk.

Zdaj boža mali vroči obrazek. Deklica se v vročici prestraši in se divje obrne.

Oče gleda po sobi. Šolska torba leži pripravljena na mizi. Zraven nje punčka Kristinca.

Tiho vstane, vzame punčko in zopet sede k postelji.

Zdaj sedi v temi in boža punčko, kot da bi bila otrok. Otrok, ki ga ni strah njegove roke...

DEVETO POGLAVJE

Fotografije gospoda Eipeldauerja naredijo zmedo? — Kako? Je to sploh Lotica? — Gosposodični Linnekogel so zaupali — Prismojena svinjska rebrca in razbita posoda — Luiza pove skoraj vse — Zakaj Lotica več ne odgovarja

Glavni urednik münchenskega ilustriranega časopisa zavzdihne: »Čas kislih kumaric, draga moja! Kje naj dobimo kakšno aktualno sliko za naslovno stran, ne da bi kradli?«

Luizalota Kerner, ki stoji ob njegovi pisalni mizi, reče. »Novi tisk je poslal sliko nove prvakinje v prsnem plavanju.«

»Je lepa?«

Mlada žena se nasmehne: »Za plavalko kar dobra!«

Doktor Bernau odmahne z roko, potem pa prične premetavati po mizi: »Saj sem nedavno dobil od nekega vaškega fotografa nekakšne slike. Neki dvojčici.« Brska med fascikli in časopisi. »Dve mikavni majhni deklici. Podobni sta si kot jajce jajcu! No, kje pa tičita ve mali ženskici? Takšne stvari imajo ljudje zmeraj radi. Če že nimamo nič aktualnega, naj bosta vsaj lepi dvojčici! No, končno!« Našel je kuverto s fotografijami, ogleduje si slike in zadovoljno pokima. »Tole, gospa Kerner!« Izroči ji slike.

Čez nekaj časa dvigne pogled, ker njegova sodelavka nič ne reče. »No!« zavpije. »Gospa Kerner! Saj ste okamneli kot Lotova žena. Zbudite se! Ali vam je mogoče slabo?«

»Malo, gospod doktor!« ji drhti glas. »Je že v redu.« Strmi v slike. Bere naslov pošiljatelja: Josef Eipeldauer, fotograf, Bilje ob Biljskem jezeru. V glavi se ji vrti...

»Izberite najlepšo sliko in si zamislite kakšen primeren podpis, da se bodo naši bralci razveselili. Saj znate to odlično!«

»Mogoče bi bilo pa le bolje, če jih ne bi objavili,« reče ona. »Mislim, da posnetki niso originalni.«

»Fotomontaža, kaj?« doktor Bernau se smeje. »Vse preveč časti za gospoda Eipeldauerja. Tako prebrisan ni. Torej, na delo, draga gospa! Za podpis imate čas do jutri. Prinesite mi ga pokazat, preden bo šel v stavnico.« Pokima in se loti svojega dela.

Ona odtava v svojo sobo in se sesede na stol, položi fotografije predse in se prime za glavo.

Misli se ji podijo po glavi kot vrtiljak. Njena oba otroka! Otroški dom!

Počitnice! Seveda... Toda zakaj ji Lotica ni nič povedala o tem? Zakaj ni prinesla slike s seboj? Kajti gotovo se nista slikali brez namena. Gotovo sta odkrili, da sta sestri! Potem sta sklenili, da o tem nič ne povesta. Razumljivo, seveda! Kako sta si podobni! Še celo tako slavljeno materino oko... O, moji, obe, obe ljubi deklici!



Če bi sedaj doktor Bernau pogledal skozi vrata, bi videl obraz, prepoln sreče in bolečine, oblit s solzami, ki utrujajo srce, kakor bi življenje samo iztekalo iz oči.

Na srečo doktor Bernau ni pomolil glave v sobo.

Luizalota Kerner se poskuša obvladati. Ravno sedaj mora biti močna! Kaj se pa lahko zgodi? Kaj se bo zgodilo? Kaj se mora zgoditi...? Z Lotico se bo pogovorila!

Mrzel srh jo spreleti. Čudna misel ji kot nevidna roka zamaje telo.
Ali je deklica, s katero govori, Lota?

Gospa Kerner je poiskala učiteljico, gospodično Linnekogel na njenem domu. »Vprašanje, ki mi ga zastavljate, je več kot samo čudno,« reče gospodična Linnekogel. »Če se mi zdi mogoče, da vaša hčerka ni vaša hčerka, ampak neka druga deklica? Dovolite...«

»Ne, ne, nisem zmešana,« zatrdi gospa Kerner in položi fotografijo na mizo.

Gospodična Linnekogel gleda sliko in gospo Kerner. Potem spet sliko.

»Imam dve hčerki,« tiho pove gospa Kerner. »Ona druga je na Dunaju pri možu, od katerega sem se ločila. Ta slika mi je pred nekaj urami čisto slučajno prišla v roke. Nisem vedela, da sta se deklici na počitnicah srečali.«

Gospodična Linnekogel odpira in zapira usta kot krap na suhem.

Strese z glavo in odrine fotografijo, kot da se boji, da jo bo ugriznila. Nazadnje vpraša: »In do tedaj nista vedeli druga za drugo?«

Mlada žena odkima: »Ne. Moj mož in jaz sva se takrat tako dogovorila, ker sva mislila, da bo tako najboljše.«

»In tudi vi od takrat niste ničesar slišali o možu in drugi deklici?«

»Nikoli.«

»Lahko, da se je vnovič poročil!«

»Ne vem. Ampak mislim, da ne. Menil je, da ni za družinsko življenje.«

»Velika pustolovščina,« pravi učiteljica. »Ali sta deklici res prišli na to nemogočo misel, da bi se zamenjali? Ampak če pomislim na značilno Lotičino spremembo in pisavo, gospa Kerner, pisavo! Komaj da verjamem! Ampak to bi marsikaj pojasnilo!«

Mati prikima in gleda nepremično predse.

»Oprostite mi, ker bom tako odkrita. Nikoli nisem bila poročena, učiteljica sem in nimam otrok, ampak zmeraj si mislim: ženskam, takšnim pravim, poročenim, so zmeraj preveč važni možje. Važna je pa samo sreča otrok!«

Gospa Kerner se bolno nasmeje: »Mislite, da bi bila moja otroka v dolgem, nesrečnem zakonu bolj srečna?«

Gospodična Linnekogel odgovori zamišljeno: »Ničesar vam ne očitam. Vi ste še danes zelo mladi. Ko ste se poročili, ste bili še skoraj otrok. Vse življenje boste mlajši, kot sem jaz sploh kdaj bila. Kar je za enega dobro, je lahko za drugega slabo.«

Luizalota vstane.

»In kaj boste storili?«

»Ko bi vedela...?« odgovori mlada žena.

Luiza stoji pred okencem na neki pošti v Münchnu. »Nič ni!« reče z obžalovanjem uslužbenec, ki dela pri poštno ležečih pošiljkah. »Ne, gospodična Spominčica, danes spet ni nič!«

Luiza ga neodločno pogleda. »Kaj naj to pomeni,« zamrmra potrto.

Uslužbenec se skuša pošaliti: »Mogoče je iz spominčice nastala pozaba?«

»To pa že ne,« pravi sama pri sebi. »Jutri bom spet vprašala!«

»Če vas lahko prosim,« ji smeje se odvrne.

Luizalota Kerner je prišla domov. Goreča radovednost in mrzel strah se borita v njenem srcu, tako da ji zastaja dih.

Deklica pridno dela v kuhinji. Pokrovke ropotajo. V ponvi se nekaj peče.

»Uu, danes pa lepo diši,« reče mati, »Kaj pa bo?«

»Svinjska rebrca s kislim zeljem in krompir!« ponosno odgovori hčerka.

»Kako hitro si se naučila kuhati,« reče mama na videz nedolžno.

»Kajne!« veselo odgovori deklica. »Nikoli si nisem mislila, da bom tako hitro...« prestrašeno umolkne in se ugrizne v ustnico. Sedaj: samo ne gledati mame!!!

Mama se naslanja na vrata in prebledi. Bleda je kot zid.

Deklica stoji pri odprti omari in jemlje iz nje posodo. Krožniki ropotajo, kakor bi bil potres!

Takrat mati s težavo spregovori:

»Luiza!«

Tresk!

Krožniki se razletijo v črepinje. Luiza od strahu razširi oči.

»Luiza!« nežno ponovi žena in razširi roke.

»Mamica!«

Deklica se kot utopljenka oklepa materinega vratu in krčevito ihti.

Mati poklekne in z drhtečimi rokami boža Luizo. »Moj otrok, moj ljubi otrok!«

Klečita med razbitimi krožniki. Na štedilniku se smodijo svinjska rebrca. Diši po ožganem mesu. Iz lonca kipi voda.

Oni ne opazita ničesar. Zamaknjeni sta, kot bi ne bili s tega sveta, kot takemu stanju včasih rečemo, a pride do njega le malokdaj.

Minile so ure, Luiza se je spovedala. Dolga spoved je bila, in hitro odpuščanje za vse storjene grehe — pogled — poljub, več ni bilo treba...

Sedaj sedita na zofi. Deklica se je tesno stisnila k materi. Oh, kako lepo je to, ko se vse pove! Tako lahkega se počutiš, kot peresce. Dobro se mora oprijeti mame, da je kam ne odnese!

»Prebrisanki pa sta vedve!« pravi mama.

Luiza se ponosno nasmeje. (*Ene skrivnosti pa še vedno ni izdala: da na Dunaju obstaja, kakor je pisala Lotica, neka gospodična Gerlach!*)

Mati vzdihne.

Luiza jo zaskrbljeno pogleda.

»Da,« pravi mama, »premišljudem, kaj nam je sedaj storiti? Naj se delava, kakor bi se ne bilo nič zgodilo?«

Luiza odločno odkima. »Lotica si te je že gotovo zelo zaželela, ti pa Lotice, kajne, mamica?«

Mama pritrdi.

»In jaz tudi,« prizna Luiza, »Lotice in...«

»In očeta, kajne?«

Luiza pritrdi. Vneto in plaho obenem. »In ko bi le vedela, zakaj mi Lotica več ne piše?«

»Da,« zamrmra mama, »zelo me skrbi...«

DESETO POGLAVJE

Telefonski pogovor z Münchnom — Odrešilna beseda — Sedaj se tudi Rezka ne znajde več — Dva sedeža v letalu za Dunaj — Pepiju je, kot bi ga zadela strela — Kdor pri vratih prisluškuje, dobi buške — Gospod dirigent ne spi doma in dobi nezaželen obisk

Lotica leži apatično v postelji. Spi. Veliko spi.

»Oslabelost,« je rekel danes opoldne doktor Strobl. Dirigent Palfi sedi zamišljen ob otrokovi postelji in resno gleda shujšan obrazek. Dneve in dneve ne gre več iz sobe. V operi ga nekdo nadomestuje. Prinesli so mu posteljo s podstrešja.

V sosedni sobi zvoni telefon.

Rezka vstopi po prstih v sobo. »Telefonski poziv iz Münchna,« zašepeta. »Boste govorili?«

On vstane in ji naroči, naj ostane pri deklici, dokler se ne vrne. Potem gre po tihem v sosednjo sobo. München? Kdo bi to bil? Najbrž koncertna direkcija Keler? Ah, naj mu dajo mir!

Vzame slušalko in se javi. Zveza deluje.

»Palfi tukaj!«

»Tukaj Kerner,« se oglasi ženski glas iz Münchna.

»Kaj?« vpraša začudeno. »Kdo? Luizalota?«

»Da,« odgovori daljni ženski glas. »Oprosti, da te kličem. Toda v skrbi sem zaradi otroka. Upam, da ni bolna?«

»Da, bolna je,« odgovori tiho dirigent. »Je bolna.«

»Oh!« daljni glas zveni zelo prestrašeno.



Gospod Palfi naguba čelo in vpraša: »Ampak ne razumem, kako si...«

»Slutili sva, jaz in Luiza!«

»Luiza?« se nervozno zasmije, potem zmeden posluša. Vse bolj je zmeden. Odkimava z glavo. Z roko si mrši lase.

Ženski glas naglo poroča, kar se da pač v taki naglici sporočiti.

»Še govorite?« vpraša telefonistka s pošte.

»Da! Vsi hudiči!« zavpije dirigent. Lahko si predstavljamo, kakšna zmeda je nastala v njegovi glavi.

»Kaj je otroku?« vpraša zaskrbljeni glas njegove ločene žene.

»Živčna vročica,« odgovarja. »Zdravnik pravi, da je kriza minila, toda telesna in duševna izčrpanost sta veliki.«

»Je to kakšen dober zdravnik?«

»Seveda, dvorni svetnik Strobl; Luizo pozna že od malega.« Mož se nasmeje. »Oprosti, saj to je... Lotica. Torej je ne pozna.« Vzdihne...

Tam v Münchnu pa vzdihne neka ženska. Dvoje odraslih si ne zna pomagati. Srci in jezika so jima ohromeni. In možgani najbrž tudi, da, njuni možgani!

To mučno in nervozno molčanje preseka jasen otroški glas. »Očka, očka,

moj dragi očka!« odmeva iz daljave. »Luiza tukaj. Zdravo očka! Naj prideva na Dunaj? Naj prideva čimprej?«

Odrešilna beseda je padla. Mrzla mora, ki je pritiskala oba odrasla, se je raztajala, kot bi zapihal južni veter.

»Zdravo, Luizica!« vzklikne oče hrepeneče. »To je dobra misel!«

»Kajne?« se radostno zasmije deklica.

»Kdaj pa lahko prideta sem?« vpraša oče.

Zopet se oglasi mlada žena. »Tako bom povprašala, kdaj odpelje zjutraj prvi vlak!«

»Peljita se z letalom!« zavpije on. »Prej bosta tu.« Kako le morem tako vpiti, pomisli. Saj mora otrok spati!

Ko se vrne v otroško sobo, mu Rezka prepusti njegov prostor ob postelji in hoče po prstih ven.

»Rezka,« zašepeta.

Oba stojita.

»Jutri pride moja žena.«

»Vaša žena?«

»Pst! Ne tako glasno. Moja ločena žena. Lotičina mama.«

»Lotičina?«

On se nasmeje... Odkod pa naj bi Rezka to vedela? »Luizica pride tudi z njo!«

»Luizica? Saj Luizica leži vendar tukaj!«

On odkima. »Ne, to je njena dvojčica.«

»Dvojčica?« Dirigentove družinske razmere so za ubogo Rezkinu pamet preveč zapletene!

»Pobrigajte se za jed! Kako bo s spanjem, pa se bomo pogovorili pozneje.«

»Presneto,« godrnja Rezka, ko gre skozi vrata.

Oče opazuje izčrpano spečo deklico. Čelo ima mokro od potu. Z robcem jo pazljivo obriše.

To je torej njegova druga hčerka! Njegova Lotica! Kakšen pogum in voljo je zmogla, dokler je nista napadla bolezen in obup. Po očetu nima te hrabrosti. Po kom pa potem? Po materi?

Telefon spet zazvoni. Rezka pomoli glavo skozi vrata. »Gospodična Gerlach!«

Ne da bi se obrnil, da gospod Palfi odklanjajoče znamenje z glavo.

Gospa Kerner je zaprosila pri gospodu Bernauu za dopust zaradi »nujnih družinskih zadev«. Dopust je dobila. Telefonira na letališče in res dobi za

naslednji dan zjutraj dve vozovnici. Potem spravi v kovček najpotrebnejše stvari.
Tako je, kot da noči ne bo konec, čeprav je kratka!
Toda tudi noči, ki se zdijo neskončno dolge, minejo.

Ravno ko prispe naslednje jutro doktor Strobl v Pepijevem spremstvu pred hišo Rotenturmske ulice, se pred njo ustavi taksi.



Iz njega stopi majhna deklica in Pepi se takoj, kot bi ponorel, povzpne po njej. Laja, obrača se kot vrtavka, cvili od veselja in spet skače po njej.

»Pozdravljam Pepi! Dober dan, gospod dvorni svetnik!«

Doktor Strobl je tako presenečen, da pozabi odzdraviti. Naenkrat skoči k deklici, sicer ne ravno tako ljubko kot njegov Pepi in zavpije: »Se ti je čisto

zmešalo? Takoj v posteljo!«

Luiza in pes stečeta v hišo.

Iz avtomobila stopi mlada dama.

»Smrt si bo nakopal otrok!« zavpije doktor Strobl.

»To ni deklica, katero mislite,« prijazno reče dama. »To je njena sestra!«

Rezka odpre vrata. Zunaj stojita Pepi, ves nor od veselja, in deklica.

»Dober dan, Rezka!« zavpije deklica in steče s psom v otroško sobo.

Rezka gleda vsa zmešana za njima.

Potem prisopihata po stopnicah doktor Strobl in mlada dama, ki nosi kovček.

»Kako je z Lotico?« hitro vpraša.

»Mislim, da malo boljše. Vas lahko peljem v otroško sobo?«

»Hvala, vem, kod se gre!« In že je zmanjka.

»Ko si boste malo opomogli, mi boste pomagali sleči plašč,« se pošali doktor Strobl. »Ampak naj se vam ne mudi.«

Rezka se zdrzne. »Oprostite, prosim,« jeclja.

»Danes se mi ne mudi tako zelo k obiskom,« ji potrpežljivo pojasni.

»Mamica!« zašepeta Lotica. Njene velike oči obvisijo na materi kot na sliki iz sanj in pravljic. Mlada žena brez besed ljubkuje vročo dekličino roko. Potem poklekne k postelji in nežno dvigne tresočo se stvarco v naročje.

Luiza se bliskovito obrne k očetu, ki stoji pri oknu. Potem si da opravka z Lotičinimi blazinami, ki jih potolče, obrne in zravna. Zdaj je *ona* gospodinja. Tega se je v tem času naučila.

Gospod dirigent od strani skrivaj opazuje vse tri. Mater z njenima otrokoma. Pa saj sta tudi *njegova* otroka! In mlada mati je bila pred leti celo *njegova* žena!

Minuli dnevi in pozabljene ure se pojavljajo pred njim. Dolgo, dolgo je tega...

Kot od strele oplaznjen leži Pepi ob vznožju postelje in gleda zdaj eno, zdaj drugo deklico. Še črno položčeni gobček niha med obema deklicama, kot da se ne more odločiti, kaj naj stori zdaj.

Ljubkega psa, ki ima tako rad otroke, spraviti v takšno zadrego!

Na vratih se sliši trkanje.

Vsi štirje v sobi se zbudijo iz nekega čudnega budnega spanja.

Vstopi doktor Strobl. Dobrodušen in nekoliko bučen kot po navadi. Ustavi

se pred posteljo: »Kako je bolnici?«

»Dobro,« odgovori Lotica in se utrujeno smeje.

»Imamo končno že kaj teka?« vpraša.

»Če bo kuhala mama...« zašepeta Lotica.

Mama prikima in gre k oknu. »Oprosti, Ludvik, da ti šele zdaj rečem dober dan«

Dirigent ji stisne roko. »Lepa hvala ti, ker si prišla!«

»Prosim te! Saj to se razume samo po sebi. Deklica...«

»Da, da, deklita,« odgovori on. »... kljub temu!«

»Tak si, kot bi ne spal že več dni,« meni ona obotavljaje.

»Bom že nadoknadil. Bal sem se za... otroka!«

»Kmalu bo ozdravela!« reče žena prepričano. »Čutim to!«

Na postelji šepetajo... Luiza se je nagnila čisto k Lotičinemu ušesu: »Mama ne ve ničesar o gospodični Gerlach. Tudi ji ne smeva nikoli nič povedati!«

Lotica plaho prikima.

Doktor Strobl tega ni mogel več slišati, ker ravno ogleduje toplomer. Čeprav toplomera ne preskuša ravno z ušesi! In če je tudi kaj slišal, se zna odlično pretvarjati, da ni nič slišal!

»Temperatura je skoraj normalna,« reče. »Si že na konju! Vse najboljše želim, Luizica!«

»Hvala lepa, gospod svetnik,« se hihita prava Luiza.

»Ali mogoče mislite mene?« vpraša Lotica in se previdno smeje. Glava jo še vedno boli.

»Pravi intrigantki sta,« zagodrnja on. »In to nevarni. Mojega Pepija sta vlekli za nos!« Stegne roki in nežno poboža obe deklici hkrati. Potem energično zakašlja, vstane in pravi:



»Greva, Pepi, pusti te goljufivne ženske!«

Pepi za pozdrav pomaha z repom. Potem se pa stisne ob široke hlačnice doktorja Strobla, ki ravnokar razlaga dirigentu Palfiju:

»Mati je zdravilo, ki ga ne moreš kupiti v lekarni!« Obrne se k mladi ženi:
»Bosta lahko ostali tukaj, dokler se Luiza, hotel sem reči, Lotica popolnoma ne pozdravi?«

»Lahko. Jaz bi že rada...«

»No, torej,« reče stari gospod. »Bivši gospod soprog se bo pač moral s tem sprijazniti.«

Palfi hoče nekaj reči...

»Pustite, pustite,« reče porogljivo svetnik. »Vaše umetniško srce bo seveda krvavelo, ko bo toliko ljudi v hiši! Malo potrpite, kmalu boste spet lepo sami!«

Gospod svetnik je danes dobre volje. Vrata odpre tako na hitro, da dobi Rezka, ki zunaj prisluškuje, buško na čelo. Prime se za glavo, v kateri kar zvoni.

»Pritisnite s čistim nožem!« ji da poklicni nasvet. »Že dobro. Dragoceni nasvet ne stane nič!«

Noč je padla na zemljo. Na Dunaju in tudi drugod. V otroški sobi je tiho. Luiza spi, Lotica spi. Gre zdravju naproti.

Gospa Kerner in gospod Palfi sta do pred nekaj minutami sedela v sosednji sobi. O mnogočem sta se pogovarjala, še več sta pa zamolčala. Potem je on vstal in rekel: »Tako! Zdaj moram iti.« Pri tem se je zdel — in to po pravici — samemu sebi smešen. Če človek pomisli, da ležita v sosednji sobi njegovi devetletni deklici in daje ta lepa ženska poleg njega njuna mati, on — on se pa mora odplaziti iz stanovanja kot kakšen odslovljen plesni učitelj! Iz svojega lastnega stanovanja! Ko bi, kot v dobrih starih časih, še obstajali hišni duhovi, kako bi se smejali!

Spremila ga je do stanovanjskih vrat.

»Če bi bilo deklici slabše, jaz bom v ateljeju!«

»Ne skrbi,« reče ona zaupljivo. »Raje ne pozabi nadomestiti spanja, ki si ga izgubil teh nekaj noči.«

On prikima: »Lahko noč!«

»Lahko noč!«

Vtem ko on počasi odhaja po stopnicah, ga ona tiho pokliče: »Ludvik!« On se presenečen obrne.

»Boš prišel jutri na zajtrk?«

»Pridem!«

Ko je zaprla vrata in namestila verigo, je zamišljeno še malo postala. Res se je postaral. Videti je že pravi mož. Njen bivši mož.

Potem dvigne glavo in gre, da bi materinsko bedela nad spanjem svojih in njegovih otrok.

Uro pozneje izstopi pred hišo na Kärtnerici iz avtomobila mlada elegantna dama in se pogaja s čemernim vratarjem.

»Gospod dirigent? Ne vem, ali je zgoraj?«

»V ateljeju gori luč!« reče ona. »To pomeni, daje tu!« V roko mu stisne bankovec in odhiti mimo njega po stopnicah.

Vratar pogleda bankovec in smukne nazaj v svoje stanovanje.

»Ti?« vpraša Ludvik Palñ pred ateljejem.

»Točno!« odvrne Irena Gerlach ujedljivo in stopi v atelje. Sede, si prižge cigareto in pričakujoče gleda dirigenta.

Ta molči.

»Zakaj si mi po telefonu zatajil? Doma si bil!« pove ona. »Misliš, da je to spodobno?«

»Nisem storil tega namenoma.«

»Temveč?«

»Nisem mogel govoriti s teboj. Nisem bil pri volji. Otrok je bil hudo

bolan.«

»Sedaj pa ji je gotovo bolje, ker bi drugače bil v Rotenturmski ulici.«

On prikima. »Da, bolje ji je. Razen tega je sedaj tam moja žena.«

»Kdo?«

»Moja žena. Moja bivša žena. Danes zjutraj je prišla z drugo deklico.«

»Z *drugo* deklico,« ponovi mlada elegantna dama.

»Da. Dvojčici sta. Pri meni je bila prej Luiza. Po počitnicah pa ona druga.

Toda tega sploh nisem opazil. Šele včeraj sem zvedel.«

Ženska se hudobno posmeje: »Premeteno je izvedla vse to, ta tvoja bivša žena.«

»Tudi ona je šele včeraj vse izvedela,« odgovori nestrpno.

Irena Gerlach ironično razpotegne lepo pobarvane ustnice. »Položaj ni ravno brez pikantnosti, kajne? V enem stanovanju sedi žena, s katero *nisi več* poročen, v drugem pa žena, s katero *še nisi* poročen!«

On se razjezi: »Še veliko je stanovanj, v katerih sedijo ženske, s katerimi še nisem poročen.«

»O!« se dvigne ona. »Duhovit si tudi?«

»Oprosti, Irena, nervozen sem.«

»Oprosti, Ludvik, tudi jaz!«

Tresk! Vrata so se zaloputnila in Irena Gerlach je odšla.

Gospod Palfi je še nekaj časa gledal v vrata. Potem je šel h klavirju in prelistaval note za otroško opero. Izvlekel je notni list in sedel h klavirju.

Nekaj časa je igral po notah. Strog enostavni kanon v starem cerkvenem tonskem načinu. Potem modulira. Od durske lestvice k c-molu. Od c-mola k es-duru. In počasi, čisto počasi se iz ene parafraze izlušči nova melodija. Melodija, tako preprosta in prisrčna, kakor bi jo peli dve majhni deklici s čistima svetlima otroškima glasovoma. Poleti na travniku. Ob mrzlem gorskem jezeru, v katerem se zrcali modro nebo. Tisto nebo, ki je višje od vsakega razuma in katerega sonce greje in osvetljuje in ne dela razlike med dobrimi in slabimi in... mlačnimi!

ENAJSTO POGlavJE

Dvojni rojstni dan in samo ena želja — Starši se posvetujejo — Drživa fige! — Prerivanje pred ključavnico — Nesporazumi in sporazum

Čas, pravi pregovor, zdravi rane in zdravi tudi bolezni. Lotica je spet zdrava. Spet ima kite s pentljami. Luizica ima pa spet kodre in stresa z njimi, kolikor se ji da.

Pomagata mami in Rezki pri nakupovanju in kuhanju. Skupaj se igrata v otroški sobi. Skupaj prepevata. Obiskujeta slikarja Gabeleja v sosednjem stanovanju. Ali pa peljeta Pepija na sprehod, kadar gospod doktor Strobl sprejema bolnike. Pes se je sprijaznil z dvojno Luizico in je sposobnost, da ima rad majhne deklice, sprva podvojil, nato pa prepolovil. Moramo se znajti!

Samo včasih se sestrici plaho spogledata. Le kaj se bo zgodilo?

14. oktobra imata rojstni dan. Sedita s starši v otroški sobi. Dva venca sveč gorita, v vsakem po deset sveč. Na mizi so domači piškoti in vroča čokolada. Očka je odigral prelepo »Koračnico za rojstni dan dvojčic«. Zdaj se obrne na klavirskem stolčku in reče:

»Zakaj, pravzaprav, vama nisva smela dati nobenega darila za rojstni dan?«

Lotica globoko zajame sapo in reče: »Ker si želiva nekaj, česar se ne da kupiti.«

»In kaj si želita?« vpraša mama.

Sedaj pa je Luiza na vrsti, da zajame sapo. Potem izjavi, cepetajoč od razburjenja: »Lotica in jaz želiva od vaju za rojstni dan, da ostanemo odslej skupaj!« No, pa je izrečeno!

Starši molčijo.

Lotica reče čisto tiho: »Potem nama ni treba nikoli nič več kupiti! Niti za rojstni dan, niti za kak drug praznik!«

Starši še vedno molčijo.

»Lahko vsaj poskušata!« Luizi silijo solze v oči. »Tako ubogljivi bova. Še mnogo bolj kot do sedaj. In sploh bo vse veliko, veliko lepše!«

Lotica prikima: »To vama obljubiva!«

»Z veliko častno besedo in vsem drugim!« hitro pristavi Luiza.

Oče vstane s klavirskega stolčka. »Luizalota, si za to, da spregovoriva nekaj besed na samem?«

»Da, Ludvik,« odgovori njegova ločena žena. Potem gresta v sosednjo

sobo. Vrata se zapro za njima.

»Drži fge!« razburjeno šepeta Luiza. Štiri majhne roke so objele štiri majhne palce.

»Če se na naju dva sploh ne ozirava,« reče gospod Palfi in gleda ves čas v tla, »bi bilo najbolje, da otrok ne bi več ločevala!«

»Gotovo,« meni mlada žena. »Nikoli bi ju ne smela ločiti.«

On gleda še zmeraj v tla. »Mnogo morava popraviti.« V zadregi pokašlja: »Jaz se torej strinjam s tem, da vzameš ti obe v München.«

Ona se prime za srce.

»Dovolila mi boš samo, da bosta vsako leto za štiri tedne pri meni.« Ker ona nič ne odgovori, pristavi: »Ali pa vsaj tri tedne?« ... »Štirinajst dni? Čeprav mi ne boš verjela, obe zelo ljubim...«

»Zakaj bi ti ne verjela.«

On skomigne z rameni. »Premalo sem to dokazal.«

»Pa vendar! Ko je bila Lotica bolna,« reče ona. »In od kod veš, da bosta srečni, kakor jima midva želiva, če bosta rastli brez očeta?«

»Brez tebe bi šele ne mogli biti!«



»Ludvik, ali sploh nisi opazil, po čem hrepenita otroka, a si samo nista upali izreči?«

»Seveda sem opazi!« Gre k oknu. »Seveda vem, kaj hočeta!« Nepotrpežljivo vleče okensko kljuko. »Želita, da ostaneva skupaj tudi ti in jaz!«

»Očeta in mater hočeta imeti najina otroka. Je to premalo skromno?« vpraša mlada žena.

»Ne. Ampak so tudi skromne želje, ki se ne dajo vselej uresničiti.«

Stoji pri oknu, kot kakšen šolarček, ki so ga postavili v kot in zdaj iz same trme noče več od tam!

»Zakaj se ne dajo uresničiti?«

Presenečen se obrne: »In to vprašaj mene. Po vsem, kar je bilo.«

Ona ga resno pogleda in prikima: »Da. Po vsem, kar je bilo...«

Luiza stoji pri vratih in pritiska oko k luknji v ključavnici. Lotica stoji

poleg in močno drži fige. Pri tem je stegnila roki daleč od sebe.

»Oh, oh, oh, očka daje mami poljubček!«

Lotica proti svoji navadi močno odrine sestrico in zdaj ona pogleda skozi ključavnico.

»In zdaj?« sprašuje Luiza. »Še zmeraj?«

»Ne,« zašepeta Lotica in se zravnava. »Zdaj daje mama očku poljubček!«

Dvojčici se vriskajoč objameta.

DVANAJSTO ALI ZADNJE POGLAVJE

**Gospod Grawunder se čudi — Smešna zgodba ravnatelja Kiliansa —
Luizini in Lotičini poročni načrti — Naslovna stran Münchenskega
ilustriranega časopisa — Nova tablica na starih vratih — Na dobro
sosodstvo, gospod dirigent! — Izgubljeno srečo lahko nadomestiš — Otroški
smeh in otroška pesem — In: same dvojčke!**

Gospod Beno Grawunder, stari izkušeni uradnik matičnega urada prvega dunajskega okraja, opravlja neko poroko, ki ga je kljub vsem njegovim izkušnjam vrgla nekoliko iz tira. Nevesta je ženinova ločena žena. Neverjetno podobni desetletni deklici sta otroka poročnega para. Prva priča, slikar Anton Gabele, nima kravate. Zato pa ima druga priča, dvorni svetnik profesor doktor Strobl, psa! In ta pes je na hodniku povzročal takšen hrup, da so ga morali spustiti noter, da je bil poleg pri poroki na matičnem uradu. Pes kot priča! Kaj takega pa še ne!

Lotica in Luiza mirno in zbrano sedita na svojih stolih in sta srečni kot kraljici. In nista samo srečni, ampak tudi ponosni, silno ponosni! Kajti oni sami sta povzročili to sijajno, nepopisno srečo. Kaj bi le bilo z ubogimi starši, če ne bi bilo otrok? No torej! Ni bilo tako lahko skrivaj igrati usodo! Pustolovščine, solze, strah, obup, bolezen, ničesar ni manjkalo, ničesar!

Po ceremoniji gospod Gabele nekaj zašepeta gospodu Palfiju.

Pri tem si oba umetnika zarotniško pomežikneta. Zakaj sta šepetala in si mežikala, pa razen njiju ni vedel nihče!

Gospa Kerner, ločena Palfi, poročena Palfi, sliši samo svojega starega in novega moža, ko zamrmra:



»Še ni prezgodaj?« Potem se obrne lahkotno k njej in nadaljuje:
»Imam dobro idejo! Veš kaj? Najprej se odpeljimo in vpišimo Lotico!«
»Lotico? Saj Lotica je že nekaj tednov... Oprosti, seveda imaš prav!«
Dirigent Palfi nežno pogleda ženo: »To si mislim.«

Gospod Kilians, šolski ravnatelj, se temeljito začudi, ko prideta dirigent Palfi in njegova žena, da vpišeta drugo hčerko, ki je bila prvi na las podobna. Toda kot star šolnik je doživel že marsikaj nič manj čudnega. Tako se zdaj naglo zbere. Ko vpiše novo učenko v veliko knjigo, se zlekne v pisalnem stolu in reče: »Moram vam povedati, kaj se mi je zgodilo nekoč, ko sem bil še mlad pomožni učitelj. Pride tako neke pomladi v moj razred nov učenec. Deček iz revne družine, toda zelo čist, in kakor sem kmalu opazil, zelo marljiv. Lepo je napredoval. V računstvu je bil celo prav kmalu najboljši izmed vseh. Toda ne zmeraj! Najprej sem si mislil: kaj je temu vzrok? Potem sem si mislil: je pa le čudno. Včasih računa izredno hitro in se niti enkrat ne zmoti, drugič pa mu gre po polževo in še napake dela!«

Gospod ravnatelj je namenoma napravil majhen premor in dobrohotno pomežiknil Luizi in Lotici. »Nazadnje mi pa pade na pamet posebna metoda. Začel sem si zapisovati v notes, kdaj učenec dobro računa in kdaj slabo. In ugotovil sem nekaj čisto nemogočega: v ponedeljek, sredo in petek je računal dobro, v torek, četrtek in soboto pa slabo.«

»No, kaj takega!« pravi dirigent Palfi. Deklici se radovedno presedata na

stolih.

»Šest tednov sem opazoval,« nadaljuje stari gospod. »Nikoli se ni menjalo. Ponedeljek, sreda, petek, — dobro, torek, četrtek, sobota — slabo! Nekega večera sem šel k njegovim staršem in sem jim povedal svoje skrivnostne ugotovitve. Na pol veselo, na pol v zadregi so se starši spogledali in potem mi je oče rekel: »Res je tako, kot ste povedali, gospod učitelj.« Potem je vtaknil dva prsta v usta in zažvižgal. Iz sosednje sobe sta priskakala dva dečka, enako visoka in tudi drugače popolnoma podobna! »Dvojčka sta!« je povedala njuna mati. »Jožek je dober računar, Tomaž pa tisti drugi!« Ko sem se malo zbral, sem jima rekel: »Toda ljubi ljudje! Zakaj pa ne pošljete obeh v šolo?« Oče mi je odgovoril: »Mi smo revni ljudje, gospod učitelj. Oba skupaj imata samo eno dobro obleko.«

Zakonca Palfi sta se zasmejala. Tudi ravnatelj Kilians. Luiza vzklikne: »To je ideja! Tudi medve bova naredili tako!«

Ravnatelj ji zažuga: »Samo poskusita! Učiteljice bodo imele že tako dovolj težav, da vaju bodo razlikovale!«

»Še posebej, če bova enako oblečeni in se bova enako česali in zamenjavali prostora,« reče navdušeno Luiza.



Ravnatelj Kilians položi roke na glavo in se dela, kot da bi bil na robu obupa. »Strahota!« pravi. »Kaj bo šele potem, ko bosta zrasli in se hoteli poročiti?«

»Ker sva videti enaki,« zamišljeno pripomni Lotica, »bova vseč istemu

človeku.«

»In nama bo verjetno tudi vseč obema isti!« vzklikne Luiza. »In potem se bova preprosto obe poročili z njim. Tako bo najbolje. V ponedeljek, sredo in petek bom jaz njegova žena; v torek, četrtek in soboto pa Lotica!«

»In če vama ne bo dal nič računati, sploh ne bo opazil, da ima dve ženi,« reče očka.

Ravnatelj Kilians vstane. »Ubožec!« reče sočutno.

Mama se smehlja: »Ta razdelitev ima pa tudi svojo dobro stran: ob nedeljah bo prost!«

Ko stopa novopečeni, ali bolje rečeno, na novo pečeni zakonski par čez šolsko dvorišče, je ravno dopoldanski odmor. Stotine majhnih deklic se preriva po dvorišču. Neverjetno se čudijo Luizi in Lotici.

Nazadnje Trudi vendarle uspe, da se prebije do dvojčic. Zasopla ju ogleduje. »Kaj je to?« se užaljeno obrne k Luizi. »Najprej si mi prepovedala, da bi v šoli o tem govorila, zdaj pa prideta kratko in malo sem!«

»Jaz sem ti prepovedala,« jo popravi Lotica.

»Zdaj lahko poveš vsem,« jo milostno pooblasti Luiza. »Od jutri dalje bova prihajali obe!«

Potem se dirigent Palfi kot ledolomilec prebije skozi gručo otrok in krmari svojo družino skozi šolska vrata.

Medtem postane Truda žrtev splošne radovednosti. Dvignili so jo na jerebikino vejo. Od tam gori pripoveduje pazljivo poslušajoči množici deklic vse, kar ve.

Zaslišijo zvonec. Odmor je pri kraju. Vsaj moral bi biti.

Učiteljice pridejo v razred. Razredi so prazni. Učiteljice gredo k oknom in jezno strmijo na šolsko dvorišče. Le-to je prepolno učenk! Učiteljice stečejo v ravnateljevo sobo, da se mu pritožijo.

»Usedite se, drage dame,« jim reče. »Sluga mi je ravnokar prinesel najnovejšo številko Münchenskega ilustriranega časopisa. Naslovna stran je za našo šolo zelo zanimiva. Boste pogledali, gospodična Bruckbauer?« reče in ji da časopis.

Tako so zdaj tudi učiteljice, kot učenke na dvorišču, pozabile, da je odmor že zdavnaj minil.

Gospodična Gerlach stoji, elegantna kot zmeraj, v bližini Opere in strmi v naslovno stran Münchenskega ilustriranega časopisa, na kateri je slika dveh deklic s kitami. Ko dvigne pogled, ostrmi še bolj: na križišču se je ustavil taksi in v taksiju sedita dve deklici z gospodom, ki ga dobro pozna, in z neko damo, s katero se ne bi hotela nikoli seznaniti.

Lotica vščipne sestrico: »Vidiš? Tam nasproti!«

»Av! Kaj pa?«

»Gospodična Gerlach,« komaj slišno zašepeta Lotica.

»Kje?«

»Desno. Tista z velikim klobukom in časopisom v roki.« Luiza pogleda elegantno damo. Najraje bi ji zmagoslavno pokazala jezik!

»Kaj pa imata, vedve?«

Presneta stvar, mama je vendar nekaj opazila!

Takrat se na srečo iz avtomobila, ki stoji zraven taksija, skloni odlična stara dama. Ponudi mami ilustriran časopis in smehljaje se reče: »Vam lahko podarim primerno darilce?«

Gospa Palfi vzame časopis, pogleda naslovno stran, se zahvali in da časopis možu.

Avtomobili se premaknejo. Stara gospa pokima v pozdrav.

Deklici se sklonita čez očetovo ramo in se zagledata v sliko.

»Oh, ta gospod Eipeldauer!« reče Luiza. »Lepo stvar nama je skuhal!«

»Mislili sva, da sva strgali vse fotografije,« reče Lotica.

»Saj ima plošče!« pojasni mama. »Lahko napravi še stotine slik.«

»Kako dobro, da vaju je potegnil,« ugotovi oče. »Brez njega bi mama nikoli ne zvedela za vajino skrivnost. In brez njega bi ne bilo danes nobene poroke.«

Luiza se obrne nazaj proti Operi. Toda o gospodični Gerlach ni več ne duha ne sluha.

Lotica reče mami: »Gospodu Eipeldauerju bova pisali in se mu zahvalili.«

Spet pečeni zakonski par stopa z dvojčicama po stopnicah hiše v Rotenturmski ulici. Pri odprtih vratih jih že čaka Rezka v praznični obleki. Sijoča v obraz poda mladi nevesti ogromen šopek.

»Hvala vam, Rezka,« reče mlada žena. »In veseli me, da hoče ostati pri nas.«

Rezka pokima z glavo kot lutka in jecljaje doda: »Saj bi morala na kmetijo, k očetu, pa imam gospodično Lotico tako rada!«

Gospod dirigent Palfi se nasmeje: »Do nas drugih treh pa niste ravno obzirni, Rezka!«

Rezka zmedeno skomigne z rameni.

Gospod Palfi poseže vmes in reši položaj: »Celo večnost pa ne moremo stati na pragu!«

»Prosim lepo!« odpre Rezka vrata.

»Trenutek, prosim,« reče počasi gospod dirigent. »Moram še prej v ono

drugo stanovanje.«

Vsi razen njega odrevenijo od presenečenja. Že na poročni dan hoče v svoj atelje na Kärtnerici!

Ne. Rezka ni niti malo odrevenela. Po tihem se smeje.

Dirigent gre k vratom stanovanja slikarja Gabeleja in hladnokrvno odklene vrata. Lotica steče k njemu. Na vratih je nova tablica, na njej pa razločno piše: PALFI.

»Oh, očka!« vzklikne presrečna.

In že priteče Luiza, bere tablico, prime Lotico za ovratnik in prične z njo plesati kot neumna. Staro stopnišče se kar trese.

»Zdaj je tega dosti!« zavpije nazadnje gospod dirigent. »Pojdita z Rezko v kuhinjo in ji pomagajta!« Pogleda na uro. »Ta čas bom pa jaz mami pokazal svoje stanovanje. Čez pol ure bomo jedli. Ko bo pripravljeno, pozvonite!« In prime mlado ženo...

Na vratih sosednjega stanovanja se Luiza prikloni in reče: »Na dobro sosedstvo, gospod dirigent!«

Žena odloži klobuk in plašč. »Kakšno presenečenje!« pravi tiho.

»Prijetno presenečenje?« vpraša on.

»To je bila že dolgo Lotičina želja, še preden je postala tudi moja,« pove omahujoče. »Gabele je do podrobnosti izdelal načrt za bojni pohod in vodil bitko pohištvenih voz!«

»In zaradi tega smo morali v šolo?«

»Da. Za prevoz klavirja je bilo treba več časa.«

Vstopita v delovno sobo. Na klavirju stoji fotografija mlade žene iz preteklih, nepozabnih dni, ki so jo spet vzeli iz miznega predala. Palfi objame ženo.

»V tretjem nadstropju levo bomo srečni v četvero; v tretjem nadstropju desno pa jaz sam, vendar z vami, s steno ob steni.«

»Toliko sreče,« reče ona in se stisne k njemu.

»Na vsak način več, kot je zaslužimo,« odgovori on resno. »Ampak ne več, kot je moremo prenesti!«

»Nikoli nisem mislila, da je kaj takega na svetu...«

»Kaj?«

»To, da zamujeno srečo lahko nadomestiš kot zamujeno šolsko uro.«

On ji pokaže sliko na steni. Delo slikarja Gabeleja. Iz okvirja zre na starše

majhen resen obraz. »Za vsak trenutek najine sreče se morava zahvaliti najinima otrokoma!«

V mičnem predpasniku stoji Luiza na stolu in z risalnimi žeblički pripenja na steno naslovno stran Münchenskega ilustriranega časopisa.

»Lepo!« pravi Rezka vzhičeno.

Lotica si obriše solzo, smrkne in še vedno stoji pred fotografijo. Vpraša: »Katera od vaju dveh je pravzaprav katera?«



»Torej,« reče Lotica neodločno.

»Jaz mislim, da sem takrat, ko naju je gospod Eipeldauer pritisnil, sedela na levi strani,« reče Luiza zamišljeno.

Lotica obotavlja se strese z glavo: »Ne, jaz sem sedela na levi strani. Ali?«

Obe stegneta vratove k svoji sliki.

»No, če pa sami ne vesta, katera je katera...« zavpije Rezka vsa iz sebe in se prične smejati.

»Res je, sami ne veva!« navdušeno zakliče Luiza. In sedaj se smejejo vse tri, tako da smeh predira v sosednje stanovanje...

Tam pa žena skoraj prestrašeno vpraša: »Boš lahko delal tudi v takšnem hrupu?«

On gre h klavirju in ko dvigne pokrov, reče: »Samo pri takšnem hrupu!« In medtem ko v sosednjem stanovanju potihne smeh, zaigra svoji ženi duet v esduru iz otroške opere. Melodija predira v kuhinjo sosednjega stanovanja, kjer poskušajo delati vse kar najbolj tiho, da ne bi preslišali niti enega tona.

Ko pesem izzveni, vpraša Lotica plaho: »Rezka, kako je to? Zdaj, ko sta očka in mamica zopet skupaj, dobiva lahko z Luizo kakšnega bratca ali sestrico?«

»Seveda,« odgovori prepričano Rezka. »Bi jih radi imeli?«

»Kajpada!« reče odločno Luiza.

»Dečke ali deklice?« se pozanima Rezka.

»Dečke in deklice!« reče Lotica.

Luiza pa iz vsega srca zakliče: »*In same dvojčke!*«